Examenreglement

varendonck college

de wereld dichtbij

vmbo – havo – vwo

schooljaar 2026-2027

varendonck college
de wereld dichtbij

Inhoud

Hoofdstuk 1 Algemeen 5

Artikel 1 Begripsbepalingen 5
Artikel 2 Waardengedreven handelen 6
Artikel 3 Werkingsomvang 6
Artikel 4 Examenreglement: inhoud en vaststelling 6
Artikel 5 Ingangsdatum en werkingsduur 7
Artikel 6 Eindexamen 7
Artikel 7 Inhoud eindexamen 7
Artikel 8 De examensecretaris 7
Artikel 9 De benoeming en samenstelling van de examencommissie 8
Artikel 10 De taken en bevoegdheden van de examencommissie 8
Artikel 11 Onregelmatigheden; onvoorziene omstandigheden 9
Artikel 12 Maatregelen in geval van onregelmatigheden of afwezigheid 9
Artikel 13 Beroep bij besluiten inzake maatregelen onregelmatigheden 10
Artikel 14 Bezwaar en beroep examenzaken (m.u.v. onregelmatigheden) 10
Artikel 15 Regionale beroepscommissie leerlingzaken 10

Hoofdstuk 2 Het eindexamen (SE + CE) 10

Artikel 16 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vwo 10
Artikel 17 Vrijstellingen leerlingen vwo 12
Artikel 18 ontheffingen leerlingen profielen vwo (atheneum) voor tweede taal 13
Artikel 19 Ontheffing lichamelijke opvoeding vwo 13
Artikel 20 Vakken en profielwerkstuk eindexamen havo 13
Artikel 21 Overeenkomstig vak op het niveau van vwo 15
Artikel 22 Vrijstelling leerlingen profielen havo 15
Artikel 23 Ontheffing lichamelijke opvoeding havo 15
Artikel 24 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vmbo theoretische leerweg 15
Artikel 25 Overeenkomstig vak op het niveau vwo of havo 16
Artikel 26 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo theoretische leerweg 16
Artikel 27 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vmbo gemengde leerweg 16
Artikel 28 Overeenkomstig vak op het niveau vwo of havo 17
Artikel 29 Vrijstellingen leerlingen profielen vmbo gemengde leerweg 17
Artikel 30 Ontheffing leerlingen profielen vmbo gemengde leerweg 18
Artikel 31 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo gemengde leerweg 18
Artikel 32 Vakken eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg 18
Artikel 33 Overeenkomstig vak op niveau VWO, HAVO of andere leerweg en extra vak 19
Artikel 34 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo kaderberoepsgerichte leerweg 19
Artikel 35 Vakken eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg 19
Artikel 36 Overeenkomstig vak op niveau vwo, havo of andere leerweg en extra vak 20
Artikel 37 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo basisberoepsgerichte leerweg 20
Artikel 38 Afwijkende wijze van examineren bij handicap of ziekte 20
Artikel 39 Afwijkende wijze van examineren bij onvoldoende beheersing Nederlandse taal 21
Artikel 40 Spreiding voltooiing eindexamen 21

Hoofdstuk 3 Het schoolexamen 21

Artikel 41 Schoolexamen 21
Artikel 42 Examendossier 22
Artikel 43 Tijdstip afsluiting schoolexamen in bijzondere gevallen 22
Artikel 44 PTA: inhoud 22
Artikel 45 PTA: vaststelling 22
Artikel 46 PTA: wijziging 23
Artikel 47 Afname van schriftelijke schoolexamens 23
Artikel 48 Afname van digitale schoolexamens 24
Artikel 49 Afname van praktische schoolexamens 25
Artikel 50 Te laat komen en verhindering bij het schoolexamen 26

Artikel 51 Inhaalmogelijkheid bij ziekte en bijzondere van wil onafhankelijke omstandigheden. 27
Artikel 52 Niet tijdig inleveren 27
Artikel 53 Onwel worden tijdens een schoolexamen 27
Artikel 54 Fraude tijdens een schoolexamen 27
Artikel 55 Beoordeling van het schoolexamen 28
Artikel 56 Beoordeling profielwerkstuk in het vmbo 28
Artikel 57 Het profielwerkstuk in havo/vwo 28
Artikel 58 Inzage beoordeling en normering van gemaakte schoolexamens 29
Artikel 59 Herkansingen 29
Artikel 60 Inhoud van de herkansing 29
Artikel 61 Beoordeling van schoolexamen in geval van herkansing 30
Artikel 62 Herexamen schoolexamen vmbo zonder Centraal Examen 30
Artikel 63 Verstrekking beoordeling schoolexamen 30
Artikel 64 Gemiddeld eindcijfer schoolexamens 30
Artikel 65 Overgang en behaalde resultaten bij opstromen, afstromen, instromen, doubleren en zakken in examenjaren 30
Artikel 66 Schoolexamen rekenen havo 31
Artikel 67 Bewaren schoolexamenwerk 31
Artikel 68 Geldigheid schoolexamens bij tijdelijk verblijf in het buitenland 31

Hoofdstuk 4 Het Centraal Examen 32

Artikel 69 Centraal Examen 32
Artikel 70 Afwijkend tijdstip Centraal Examen 32
Artikel 71 De opgaven voor het Centraal Examen 32
Artikel 72 Afname Centraal Examen 32
Artikel 73 Afname centrale schriftelijke examens 33
Artikel 74 Afname flexibele digitale examens 34
Artikel 75 Afname centrale praktische examens 35
Artikel 76 Centraal Examen bij verhindering in eerste of tweede tijdvak 36
Artikel 77 Te laat komen bij een Centraal Examen 36
Artikel 78 Onwel worden tijdens een Centraal Examen 37
Artikel 79 Bijzondere omstandigheden Centraal Examen 37
Artikel 80 Fraude tijdens een Centraal Examen 37
Artikel 81 Beoordeling Centraal Examen door examinator en gecommitteerde 38
Artikel 82 Beoordeling Centraal Digitaal Examen C(S)PE 38
Artikel 83 Beoordeling Centraal Examen C(S)PE door examinator en door tweede examinator 38
Artikel 84 Vaststelling score en cijfer Centraal Examen 39
Artikel 85 Vaststelling uitslag eindexamen 39
Artikel 86 Eindcijfer vakken eindexamen 39
Artikel 87 Vaststelling uitslag eindexamen 39
Artikel 88 Uitslag eindexamen vwo en havo 39
Artikel 89 Uitslag eindexamen vmbo 40
Artikel 90 Afleggen eindexamen in vak op niveau inschrijving na eindexamen in overeenkomstig vak op hoger niveau 41
Artikel 91 Bekendmaking cijfer bij eindexamen in eerder leerjaar 41
Artikel 92 Bekendmaking 41
Artikel 93 Inzage beoordeling en normering van gemaakt examenwerk 41
Artikel 94 Geschil na inzage 41
Artikel 95 Herkansing Centraal Examen 43
Artikel 96 Cijfer en uitslag na herkansing 43
Artikel 97 Diploma's, getuigschriften, certificaten en cijferlijsten 43
Artikel 98 Cijferlijst eindexamen 43
Artikel 99 Vermelding van vakken met vrijstelling op cijferlijst vwo en havo 44
Artikel 100 Vermelding van vakken met vrijstelling op cijferlijst vmbo 44
Artikel 101 Atheneumdiploma in plaats van gymnasiumdiploma 44
Artikel 102 Diploma vmbo theoretische leerweg bij inschrijving gemengde leerweg 45

Artikel 103 Vermelding profiel en leerweg op diploma 45
Artikel 104 Judicium Cum Laude vwo en havo 45
Artikel 105 Judicium Cum Laude vmbo 45
Artikel 106 Voorlopige cijferlijst 46
Artikel 107 Certificaat voor vakken eindexamen vmbo bij afwijzing eindexamen 46
Artikel 108 Duplicaten 46
Artikel 109 Bewaren werk centraal eindexamen 46

Hoofdstuk 5 Overige bepalingen 47

Artikel 110 Slotbepaling 47
Artikel 111 Hardheidsclausule 47

bijlage 1: hulpmiddelen vmbo 2027 48

Wat is anders in 2027 48
Toegestane hulpmiddelen vmbo 2027 48

bijlage 2: hulpmiddelen havo en vwo 2027 49

Wat is anders in 2027 49
Toegestane hulpmiddelen havo en vwo 2027 49

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1 Begripsbepalingen

In dit reglement wordt verstaan onder:
1. Algemene vakken: vakken niet zijnde profielvakken en niet zijnde beroepsgerichte keuzevakken.
2. Bevoegd gezag: Raad van Bestuur van vereniging Ons Middelbaar Onderwijs, in dit examenreglement gemandateerd aan de rector.
3. CE: Centraal Eindexamen, zijn de de examens die landelijk worden afgelegd en centraal worden bepaald.
4. College voor Toetsen en Examens (CvTE): zelfstandig college wat verantwoordelijk is voor de Centraal Examens en de staatsexamens in het Voortgezet Onderwijs.
5. Combinatiecijfer havo/vwo: voor zover voor deze vakken een eindcijfer is bepaald, het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van maatschappijleer, CKV, het profielwerkstuk en die vakken die eventueel door de school zijn toegevoegd en als zodanig op zijn genomen.
6. Combinatiecijfer vmbo: de gemiddelde eindcijfers van de beroepsgerichte keuzevakken, wat aangemerkt wordt als het eindcijfer van één vak.
7. CSPE: centraal schriftelijk en praktisch eindexamen in een profielvak.
8. Deeleindexamen: een examen in één of meer van de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.
9. Digitale examinering: het voorbereiden, afnemen en afwikkelen van het Centraal Examen in één of meer vakken met gebruikmaking van de daartoe door het College voor toetsen en examens beschikbaar gestelde programmatuur.
10. Eindexamen: een examen ten minste in het geheel van de voorgeschreven vakken, wat bestaat uit het schoolexamen en/of centraal eindexamen.
11. Examencommissie: de commissie zoals omschreven in artikel 2.60d WVO 2020.
12. Examendossier: het geheel van de onderdelen van het schoolexamen zoals gedocumenteerd in een door het gevoegd gezag gedocumenteerde vorm.
13. Examenprogramma: het examenprogramma zoals bedoeld in artikel 2.54 lid 1 en 2 WVO 2020.
14. Examenregeling: het examenreglement en het programma van toetsing en afsluiting (PTA) gezamenlijk.
15. Examenreglement: het examenreglement zoals bedoeld in artikel 2.60 lid 1 WVO 2020, waarmee dit reglement wordt bedoeld.
16. Examensecretaris: de secretaris zoals omschreven in artikel 2.51a WVO 2020.
17. Examenstof: de aan de leerling te stellen eisen.
18. Examinator: degene die belast is met het afnemen van het examen in een bepaald vak.
19. Extra vak: een vak, in aanvulling op de vakken die voor een bepaalde leerling ten minste samen een eindexamen vormen, welk vak wordt afgesloten met een examen.
20. Gecommitteerde: een gecommitteerde zoals bedoeld in artikel 3.22 lid 1 en 2, 3.23 lid 1-4 UB WVO 2020.
21. Havo: hoger algemeen voortgezet onderwijs.
22. Herkansing: het opnieuw deelnemen aan een toets van het centraal eindexamen of het schoolexamen.
23. Inspectie: Inspectie van het Onderwijs.
24. Leerling: de leerling van de school die door het bevoegd gezag tot het eindexamen of deeleindexamen wordt toegelaten.
25. Kunstvakken: de vakken behorende tot de beeldende vorming, alsmede muziek, dans en drama.
26. Leerlingen: al degenen die als leerling aan deze school staan ingeschreven.
27. Leerweg: de basisberoepsgerichte leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg, de gemengde leerweg en de theoretische leerweg.
28. Mavo: middelbaar algemeen voortgezet onderwijs.
29. Medezeggenschapsraad: een vertegenwoordigend orgaan van de school op basis van de Wet medezeggenschap op scholen, bestaande uit vertegenwoordigers van ouder(s), leerlingen en personeel met vastgelegde advies- en instemmingbevoegdheden.
30. Ons Middelbaar Onderwijs: de vereniging Ons Middelbaar Onderwijs, afgekort ook wel aangeduid als OMO, zijnde het bevoegd gezag van meerdere middelbare scholen, waaronder het Varendonck College.
31. Ouder(s)/verzorger(s): ouder(s), voogden en feitelijke verzorgers van de leerlingen.
32. Profiel: samenhangend onderwijsprogramma vanaf leerjaar 4 havo/vwo. Voor het v(m)bo bestaat het profiel uit een samenhangend onderwijsprogramma waarbinnen het profielvak en de keuzevakken worden aangeboden.

33. Profielwerkstuk: Het profielwerkstuk is een werkstuk in het vmbo-g/tl, het havo en het vwo, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het gekozen profiel.
34. Profielvak: vak dat onderdeel uitmaakt van het profiel.
35. Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA): een beschrijving van de leerstofafbakening van het schoolexamenvak voor de leerlingen van de bovenbouw.
36. Raad van Bestuur: Raad van Bestuur van Ons Middelbaar Onderwijs, zijnde het bevoegd gezag dat is belast met de taken en verantwoordelijkheden, zoals omschreven in de statuten van Ons Middelbaar Onderwijs.
37. Rector: persoon die door de Raad van Bestuur is benoemd als eindverantwoordelijk schoolleider[1].
38. Regionale beroepscommissie: regionale commissie waar leerlingen in beroep kunnen gaan, zoals geregeld in het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO.
39. School: school of instelling waaraan de rector door de Raad van Bestuur is benoemd, hier Varendonck College.
40. Schoolexamen (SE): een toets met schriftelijke of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht zoals beschreven staat in het PTA.
41. Toets: een toets met schriftelijk of mondelinge vragen en opdrachten, of een praktische opdracht, tenzij anders blijkt.
42. UB WVO 2020: Uitvoeringsbesluit WVO 2020
43. Vakken: algemene vakken, profielvakken, beroepsgerichte keuzevakken en andere programma onderdelen.
44. Vmbo: voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs.
45. Vwo: voorbereidend wetenschappelijk onderwijs.
46. Werkdagen: maandag t/m vrijdag, uitgezonderd als deze dagen samenvallen met een algemeen erkende feestdag of met de schoolvakanties.
47. WMS: Wet Medezeggenschap op Scholen.
48. WVO 2020: Wet voortgezet onderwijs 2020.

Artikel 2 Waardengedreven handelen

Binnen OMO wordt gehandeld volgens de waarden die met elkaar zijn afgesproken in de strategische en richtinggevende documenten.

Artikel 3 Werkingsomvang

Dit examenreglement is van toepassing op de leerlingen van het Varendonck College

Vmbo 3 en havo 4	cohort 2026 – 2028
Vmbo 4 en havo 5	cohort 2025 – 2027
Vwo 4	cohort 2026 – 2029
Vwo 5	cohort 2025 – 2028
Vwo 6	cohort 2024 – 2027

Artikel 4 Examenreglement: inhoud en vaststelling

1. De rector stelt een examenreglement vast, nadat instemming van de medezeggenschapsraad is verkregen, dat in elk geval bevat:
   a. Regels over de organisatie van het eindexamen en de gang van zaken tijdens het eindexamen;
   b. Informatie over de toepassing van de maatregelen bedoeld in artikel 2.61, eerste lid WVO 2020;
   c. Inhaal- en herkansingsmogelijkheden van het schoolexamen, waarbij in ieder geval wordt voorzien in een inhaalmogelijkheid voor de examenleerling die door ziekte of ten gevolge van een bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid niet instaat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen; en
   d. De samenstelling en het adres van de regionale beroepscommissie.

[1] Met rector wordt zowel een mannelijk als vrouwelijk persoon bedoeld. Dit geldt evenzo voor de andere vermelde personen. Op basis van het schoolmanagementstatuut kunnen bevoegdheden die in dit Examenreglement zijn genoemd als verantwoordelijkheid van de rector, doorgezet zijn aan een andere binnen school.

2. De rector kan bij de vaststelling van het examenreglement slechts afwijken van het voorstel, bedoeld in artikel 2.60e, eerste lid, onderdeel a WVO 2020:
   a. Na overleg met de examencommissie; en
   b. Indien de rector de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
3. De rector zendt de schriftelijke motivering, bedoeld in het tweede lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.
4. De rector behoeft voor het vaststellen van het examenreglement de instemming van de medezeggenschapsraad van de school voor voortgezet onderwijs, bedoeld in artikel 10, eerste lid onder b, WMS.
5. De rector zendt jaarlijks voor 1 oktober het vastgestelde examenreglement aan de leerlingen en de inspectie.

Artikel 5 Ingangsdatum en werkingsduur

Dit examenreglement treedt in werking op 1 augustus 2026 en is van kracht voor de duur van het PTA waaraan dit reglement is gekoppeld. Jaarlijks zal het model worden herijkt aan de hand van de richtlijnen van de VO-raad.

Artikel 6 Eindexamen

1. De rector geeft de leerlingen de gelegenheid om het onderwijs af te sluiten met een eindexamen op de school, tenzij in de plaats daarvan de gelegenheid bestaat tot het afleggen van een eindexamen dat niet vanwege de school wordt afgenomen en de rector in verband hiermee een eindexamen aan de school niet nodig oordeelt.
2. De rector kan personen die niet als leerling aan de school zijn ingeschreven, in de gelegenheid stellen een diploma te behalen door hen als extraneus tot het eindexamen toe te laten.
3. De rector en de examinatoren nemen het eindexamen af, onder verantwoordelijkheid van de rector. Examinatoren kunnen zijn de rector, managers onderwijs en leraren van de school.
4. De rector kan een of meer deskundigen aanwijzen die het eindexamen ook afnemen, onder verantwoordelijkheid van de rector.

Artikel 7 Inhoud eindexamen

1. De rector stelt de examenleerling in de gelegenheid de vakken of andere programmaonderdelen waarin hij eindexamen aflegt te kiezen, voor zover de rector de examenleerling in de gelegenheid heeft gesteld zich op het examen in die vakken voor te bereiden.
2. Het eindexamen bestaat voor elk vak of ander programmaonderdeel uit een schoolexamen of school- en Centraal Examen.
3. Het schoolexamen vwo, havo en vmbo wat de theoretische leerweg en de gemengde leerweg betreft, omvat een profielwerkstuk. Het profielwerkstuk is een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het betrokken profiel.

Artikel 8 De examensecretaris

1. De rector wijst een of meer van de personeelsleden van de school aan tot examensecretaris van het eindexamen.
2. De rector en de examensecretaris verrichten gezamenlijk de taken bedoeld in de artikelen 2.57, tweede lid en 2.58, vierde lid WVO 2020.
3. De examensecretaris heeft de taak om de rector te ondersteunen bij:
   a. het organiseren en afnemen van het eindexamen;
   b. de uitvoering van het examenreglement bedoeld in artikel 2.60, eerste lid WVO 2020;
   c. de uitvoering van het PTA, bedoeld in artikel 2.60a, eerste lid WVO 2020; en
   d. de verstrekking van de beoordeling van het schoolexamen.
4. De rector stelt een taakomschrijving voor de examensecretaris vast waarin in ieder geval de taken bedoeld in het tweede en derde lid worden opgenomen.
5. De rector verstrekt de taakomschrijving aan de examensecretaris en aan de examencommissie.
6. De rector draagt er zorg voor dat het deskundig functioneren van de examensecretaris is gewaarborgd.

7. Contactgegevens examensecretaris:
   a. Vmbo
      Kanaalstraat 14, 5711 EJ
      0493 672 672
      dhr. P. de Graaff (p.d.graaff@varendonck.nl)
   b. Havo/vwo
      Beatrixlaan 25, 5721 LZ Asten
      0493 672 672
      dhr. B. Bakker (b.bakker@varendonck.nl)

Artikel 9 De benoeming en samenstelling van de examencommissie

1. De rector:
   a. stelt een of meer examencommissies in ten behoeve van de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering;
   b. benoemt de leden van de examencommissie; en
   c. draagt zorg voor het onafhankelijk en deskundig functioneren van de examencommissie.
2. De examencommissie heeft een oneven aantal leden en ten minste drie leden.
3. De volgende personen kunnen niet worden benoemd tot lid van de examencommissie:
   a. de rector van de school;
   b. leden van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad van de school;
   c. leerlingen van de school en hun ouder(s).
4. Bij de benoeming van de leden van de examencommissie draagt de rector er zorg voor dat de examencommissie deskundig is op het gebied van:
   a. de desbetreffende schoolsoort;
   b. de regelgeving over examinering in het voortgezet onderwijs; en
   c. de kwaliteit van examinering.
5. Alvorens tot benoeming van een lid over te gaan, hoort de rector de overige leden van de examencommissie.

Artikel 10 De taken en bevoegdheden van de examencommissie

1. De examencommissie heeft voor de borging van de kwaliteit van de schoolexaminering de volgende taken en bevoegdheden:
   a. het opstellen van een voorstel voor een examenreglement als bedoeld in artikel 2.60 WVO 2020 voor de rector;
   b. het jaarlijks opstellen van een voorstel voor een programma van toetsing en afsluiting als bedoeld in artikel 2.60a WVO 2020 voor de rector;
   c. het borgen van het afsluitend karakter en de kwaliteit van het schoolexamen;
   d. het vaststellen van richtlijnen en aanwijzingen om te komen tot een beoordeling van het schoolexamen;
   e. overige door de rector aan de commissie opgedragen taken en bevoegdheden.
2. De examencommissie stelt regels vast over haar werkwijze.
3. De examencommissie stelt jaarlijks een verslag op van haar werkzaamheden.
4. De examencommissie evalueert jaarlijks de kwaliteit van de schoolexaminering en stelt een advies op aan de rector over noodzakelijke en wenselijke verbeteringen.
5. De examencommissie verstrekt de regels over haar werkwijze, het verslag, de evaluatie en het advies bedoeld in het tweede tot en met vierde lid, aan de rector en aan de examensecretaris van een school.
6. De examencommissie vmbo bestaat uit:

a.	Dhr. L van Lierop	docent	voorzitter
b.	Dhr. P. de Graaff	docent	examensecretaris
c.	Mevr. S. Hendrix	docent	
d.	Mevr. C. Stultiens	docent	
e.	Dhr. B. van Doren	docent	

7. Contactgegevens examencommissie vmbo:
   a. Kanaalstraat 14, 5711 EJ
   b. 0493 672 672
   c. examencommissievmbo@varendonck.nl

8. De examencommissie havo/vwo bestaat uit:

a.	Mevr. I. Brugge-Lochner	docent	voorzitter
b.	Dhr. B. Bakker	docent	examensecretaris
c.	Mevr. E. Koster	docent	
d.	Mevr. R. van der Loo	OOP	
e.	Dhr. B. Oomen	docent	

9. Contactgegevens examencommissie havo/vwo:
   a. Beatrixlaan 25, 5721LZ Asten
   b. 0493 672 672
   c. examencommissievh@varendonck.nl

Artikel 11 Onregelmatigheden; onvoorziene omstandigheden

1. Indien een examenleerling zich bij een onderdeel van het eindexamen of bij een aanspraak op ontheffing aan een onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, of zonder geldige reden afwezig is op het eindexamen, kan de rector van de school maatregelen nemen.
2. Indien het Centraal Examen naar het oordeel van de inspectie niet op regelmatige wijze heeft plaatsgevonden, kan zij besluiten dat het geheel of gedeeltelijk voor een of meer examenleerlingen opnieuw wordt afgenomen. In dat geval stelt het College voor toetsen en examens op verzoek van de inspectie nieuwe opgaven vast en bepaalt het College op welke wijze en door wie het examen zal worden afgenomen.
3. Indien door onvoorziene omstandigheden het Centraal Examen in een of meer vakken aan een of meer scholen niet op de voorgeschreven wijze kan worden afgenomen, besluit Onze Minister op welke wijze wordt gehandeld.

Artikel 12 Maatregelen in geval van onregelmatigheden[2] of afwezigheid

1. De maatregelen, bedoeld in artikel 2.61, WVO 2020 die de rector jegens een examenleerling kan nemen, zijn:
   a. Het toekennen van het cijfer 1 voor een toets van het schoolexamen of het Centraal Examen;
   b. Het ontzeggen van de deelname of de verdere deelname aan een of meer toetsen van het schoolexamen of Centraal Examen;
   c. Het ongeldig verklaren van een of meer toetsen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen of het Centraal Examen; of
   d. Het bepalen dat het diploma en de cijferlijst alleen kunnen worden uitgereikt na een hernieuwd examen in door de rector aan te wijzen onderdelen.
2. De maatregelen, bedoeld in het eerste lid, kunnen afhankelijk van de aard van de onregelmatigheid afzonderlijk of in combinatie met elkaar genomen worden.
3. Indien een hernieuwd examen als bedoeld in het eerste lid, onderdeel d betrekking heeft op een of meer onderdelen van het Centraal Examen legt de examenleerling dat examen af in een volgend tijdvak van het Centraal Examen.
4. De rector zendt de beslissing waarbij een maatregel als bedoeld in het eerste lid wordt genomen aan de examenleerling en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in bijschrift aan de inspectie.
5. Alvorens een beslissing wordt opgelegd, hoort de rector de leerling en/of diens ouder(s) en zal de beslissing omkleed met redenen aan de leerling en/of diens wettelijke vertegenwoordigers kenbaar worden gemaakt.
6. Het besluit waarbij een in het eerste lid bedoelde maatregel wordt genomen, wordt in afschrift toegezonden aan de inspectie en aan de leerling en/of diens wettelijke vertegenwoordigers.

[2] Voorbeelden van onregelmatigheden: zonder geldige reden niet deelnemen aan een zitting van een schoolexamen, het niet tijdig inleveren of afronden van een praktische opdracht, een handelingsdeel, mondeling of presentatie, het examenwerk niet op de juiste wijze inleveren. (delen van het) examenwerk niet inleveren en beweren het wel ingeleverd te hebben, examenwerk van anderen inleveren, tijdens een examen afkijken of overleggen met anderen, tijdens een examen gelegenheid geven tot afkijken, aanwijzingen krijgen/geven bij toiletbezoek, digitaal of op een andere wijze verspreiden van examenmateriaal voordat het examen begint, het bij je dragen van een mobiele telefoon, het maken van aantekeningen in een bij het (school)examen goedgekeurd hulpmiddel, zoals een woordenboek, fraude, plagiaat.

Artikel 13 Beroep bij besluiten inzake maatregelen onregelmatigheden

1. Indien een leerling en/of diens wettelijk vertegenwoordiger het niet eens is met de opgelegde maatregel, kan binnen 5 dagen nadat de maatregel is medegedeeld beroep worden ingesteld bij de regionale beroepscommissie leerlingzaken OMO, zoals omschreven in artikel 15.
2. De regionale beroepscommissie beslist binnen twee weken na ontvangst van het beroepschrift. Zij kan de beslissing voor ten hoogste twee weken verdagen.

Artikel 14 Bezwaar en beroep examenzaken (m.u.v. onregelmatigheden)

1. Ten aanzien van bezwaren en verzoeken heeft de examensecretaris de volgende taken:
   a. behandelen van verzoeken van leerlingen voor bijzondere maatregelen bij een schoolexamen, wegens persoonlijke omstandigheden van de leerling;
   b. behandelen van verzoeken van leerlingen voor vrijstelling of ontheffing;
2. Ten aanzien van bezwaren en verzoeken heeft de examencommissie de volgende taken:
   a. behandelen van bezwaren van leerlingen over een primair besluit van de examinator, waaronder de inhoud of de beoordeling van een schoolexamen;
   b. behandelen van bezwaren van leerlingen over de omstandigheden waaronder een schoolexamen is afgelegd.
3. Tegen een primair besluit van de examensecretaris, zoals bedoeld onder lid 1 a en b van dit artikel, kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen nadat het besluit aan de leerling en ouder(s) is medegedeeld, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar worden gemaakt bij de rector, zoals omschreven in artikel 7a van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingzaken OMO.
4. Tegen een primair besluit van de examinator, zoals bedoeld in lid 2 onder a of een omstandigheid zoals bedoeld in lid 2 onder b, kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen nadat het besluit aan de leerling en ouder(s) is medegedeeld dan wel de omstandigheid zich heeft voorgedaan, schriftelijk en gemotiveerd bezwaar worden gemaakt bij de examencommissie en in afschrift aan de rector, zoals omschreven in artikel 7b van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO.
5. Tegen het besluit op bezwaar van de rector of tegen het besluit op bezwaar van de examencommissie kan door de leerling of diens ouder(s) binnen 5 werkdagen beroep worden ingesteld bij de regionale beroepscommissie, zoals bedoeld in artikel 15.

Artikel 15 Regionale beroepscommissie leerlingzaken

1. Indien een leerling en/of diens wettelijke vertegenwoordiger het niet eens is met de opgelegde maatregel, kan binnen 5 dagen nadat de maatregel is medegedeeld beroep worden ingediend bij de regionale beroepscommissie leerlingzaken OMO[3], zoals omschreven in artikel 8 van het Reglement bezwaar en beroep in leerlingzaken OMO.
2. De commissie zendt haar beslissing aan de examenleerling en zijn wettelijke vertegenwoordigers, en in afschrift aan de rector en aan de inspectie.
3. Toezending van een beroepsschrift gebeurt digitaal bij het secretariaat van de commissie via jz@omo.nl of per post aan vereniging Ons Middelbaar Onderwijs ter attentie van de Regionale beroepscommissie, Postbus 574, 5000 AN Tilburg.
4. De vereisten voor het beroepsschrift zijn terug te vinden in artikel 10 van voornoemd Reglement bezwaar en beroep in leerlingenzaken OMO.

[3] De samenstelling van de verschillende regionale beroepscommissies is terug te vinden in bijlage 1 van het Reglement bezwaar en beroep leerlingzaken OMO.

Hoofdstuk 2 Het eindexamen (SE + CE)

Artikel 16 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vwo

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het atheneum omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
   a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
   b. Engelse taal en literatuur: 400;
   c. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt: 480;
   d. Maatschappijleer: 120;
   e. Culturele en kunstzinnige vorming: 160; en
   f. Lichamelijke opvoeding: 160.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel in het gymnasium omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
   a. Nederlandse taal en literatuur: 480;
   b. Engelse taal en literatuur: 400;
   c. Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur, ter keuze van de leerling uit deze beide door de rector aan te bieden vakken: 760;
   d. Maatschappijleer: 120; en
   e. Lichamelijke opvoeding: 160.
3. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
   a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
      i. Wiskunde B: 600;
      ii. Natuurkunde: 480;
      iii. Scheikunde: 440; en
      iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
         1) natuur, leven en technologie: 440;
         2) informatica: 440;
         3) biologie: 480; of
         4) wiskunde D: 440.
   b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
      i. Wiskunde A: 520 met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
      ii. Biologie: 480;
      iii. Scheikunde: 440; en
      iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
         1) Natuur, leven en technologie: 440;
         2) Aardrijkskunde: 440; of
         3) Natuurkunde: 480.
   c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
      i. Wiskunde A: 520, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
      ii. Economie: 480;
      iii. Geschiedenis: 440; en
      iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
         1) Bedrijfseconomie: 440;
         2) Aardrijkskunde: 440;
         3) Maatschappijwetenschappen: 440; of
         4) Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur,

Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur: 480.

d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
   i. Wiskunde C: 480, met dien verstande dat de leerling het vak wiskunde C kan vervangen door wiskunde A of wiskunde B, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
   ii. Geschiedenis: 480; en
   iii. Een van de volgende culturele profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
      1) Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 480;
      2) Filosofie: 480;
      3) Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur, Friese taal en cultuur met een normatieve studielast van 480 uren, Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur met een normatieve studielast van 760 uren; of
   iv. Een van de volgende maatschappelijke profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
      1) aardrijkskunde: 440;
      2) maatschappijwetenschappen: 440; of
      3) economie: 480.

4. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste een vak van ten minste 440 uren uit het geheel van:
   i. de vakken genoemd in het eerste, tweede en derde lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
      1) binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B of de combinatie van wiskunde B en wiskunde C, en dat wiskunde D kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
      2) kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
      3) van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er een deel kan uitmaken van het profiel.
   ii. de volgende vakken, met de daarbij vermelde studielast uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of niet al deel uitmaakt van het profiel en voor zover de rector deze vakken in het vrije deel aanbiedt:
      1) Spaanse taal en literatuur (elementair): 480;
      2) Russische taal en literatuur (elementair): 480;
      3) Italiaanse taal en literatuur (elementair): 480;
      4) Arabische taal en literatuur (elementair): 480;
      5) Turkse taal en literatuur (elementair): 480; en
      6) Chinese taal en cultuur (elementair): 480.
   iii. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast uitgedrukt in uren, voor zover de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt:
      1) kunst (algemeen): 200;
      2) algemene natuurwetenschappen: 120; en
      3) bewegen, sport en maatschappij: 440.
5. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (atheneum) ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
6. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vwo (gymnasium) ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
7. Het profielwerkstuk van het eindexamen vwo (80 uur, atheneum of gymnasium) heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 400 uur of meer.

Artikel 17 Vrijstellingen leerlingen vwo

1. De leerling van een school voor vwo met het diploma havo is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in het vak maatschappijleer en als het gaat om een atheneum ook in het vak culturele en kunstzinnige vorming.
2. De leerling van een school voor vwo met het diploma havo of het diploma vmbo die in plaats van een vak voor die schoolsoort of als extra vak examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak, genoemd in de artikelen 2.5 tot en met 2.7 van het UB WVO 2020, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in dit vak.
3. De leerling van een atheneum is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in het vak culturele en kunstzinnige vorming, indien Latijnse taal en cultuur of Griekse taal en cultuur, of beide, deel uitmaken van het profiel.

Artikel 18 ontheffingen leerlingen profielen vwo (atheneum) voor tweede taal

1. De rector van een atheneum kan een leerling ontheffing verlenen voor het volgen van onderwijs in een tweede moderne taal indien:
   a. De leerling een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taal of een zintuigelijke stoornis heeft die effect heeft op taal;
   b. De leerling een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse taal of de Friese taal; of
   c. De leerling onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of in het profiel natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal naar verwachting hindert dat de opleiding met goed gevolg wordt afgerond.
2. In geval van een ontheffing wordt de taal vervangen door een van de vakken of programmadelen genoemd in de artikelen 2.6 of 2.7 van het UB WVO 2020 met een normatieve studielast van ten minste 440 uren, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken of programmaonderdelen als zodanig aanbiedt.

Artikel 19 Ontheffing lichamelijke opvoeding vwo

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen, De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 20 Vakken en profielwerkstuk eindexamen havo

1. De vakken van het gemeenschappelijk deel in havo omvat de volgende vakken, met de daarbij normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
   a. Nederlandse taal en literatuur 400;
   b. Engelse taal en literatuur 360;
   c. Maatschappijleer 120;
   d. Culturele en kunstzinnige vorming: 120; en
   e. Lichamelijke opvoeding 120.
2. De vakken van het profieldeel van één van de profielen:
   a. Het profieldeel van het profiel natuur en techniek omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
      i. Wiskunde B: 360;
      ii. Natuurkunde: 400;
      iii. Scheikunde 320; en
      iv. Een van de volgende profielkeuzevakken voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
         1) Natuur, leven en technologie: 320;
         2) Informatica: 320;
         3) Biologie: 400;
         4) Wiskunde D: 320.
   b. Het profieldeel van het profiel natuur en gezondheid omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:

i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
ii. Biologie: 400;
iii. Scheikunde: 320; en
iv. Een van de volgende profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
1) Natuur, leven en technologie: 320;
2) Aardrijkskunde: 320;
3) Natuurkunde: 400.

c. Het profieldeel van het profiel economie en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
i. Wiskunde A: 320, met dien verstande dat de leerling wiskunde A kan vervangen door wiskunde B, voor zover de rector dit vak als onderdeel van dit profiel aanbiedt;
ii. Economie: 400;
iii. Geschiedenis: 320; en
iv. een van de volgende profielkeuzevakken voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
1) Bedrijfseconomie: 320;
2) Aardrijkskunde: 320;
3) Maatschappijwetenschappen: 320;
4) Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400.

d. Het profieldeel van het profiel cultuur en maatschappij omvat de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren:
i. Geschiedenis: 320;
ii. Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur of Friese taal en cultuur: 400;
iii. Een van de volgende culturele profielkeuzevakken voor zover deze vakken aanbiedt:
1) Kunst (beeldende vormgeving), kunst (muziek), kunst (drama), kunst (dans), muziek, tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving: 320;
2) Filosofie: 320;
3) Franse taal en literatuur, Duitse taal en literatuur, Spaanse taal en literatuur, Russische taal en literatuur, Italiaanse taal en literatuur, Arabische taal en literatuur, Turkse taal en literatuur, Chinese taal en cultuur of Friese taal en cultuur: 400; en
iv. een van de volgende maatschappelijke profielkeuzevakken, ter keuze van de leerling, voor zover de rector deze vakken aanbiedt:
1) Aardrijkskunde: 320;
2) Maatschappijwetenschappen: 320;
3) Economie: 400.

3. Het vrije deel van elk profiel omvat ter keuze van de leerling ten minste één vak met een normatieve studielast van ten minste 320 uur uit het geheel van:
a. De vakken genoemd in het eerste en tweede lid, voor zover deze vakken niet al deel uitmaken van het profiel en de rector deze vakken als onderdeel van het vrije deel aanbiedt, met dien verstande dat:
i. Binnen een profiel zijn toegestaan de combinatie van wiskunde A en wiskunde B, en dat wiskunde D uitsluitend kan worden gekozen indien wiskunde B al deel uitmaakt van het profiel;
ii. Kunst (beeldende vormgeving) niet gekozen kan worden in combinatie met tekenen, handvaardigheid of textiele vormgeving, dat kunst (muziek) niet gekozen kan worden in combinatie met muziek;
iii. Van de vakken tekenen, handvaardigheid en textiele vormgeving er slechts één deel kan uitmaken van het profiel.

b. De volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast, uitgedrukt in uren, voor zover het vak niet al eerder is gevolgd of al deel uitmaakt van het profiel en de rector deze vakken aanbiedt:

i. Spaanse taal en literatuur (elementair): 320;
ii. Russische taal en literatuur (elementair): 320;
iii. Italiaanse taal en literatuur (elementair): 320;
iv. Arabische taal en literatuur (elementair): 320;
v. Turkse taal en literatuur (elementair): 320.

c. de volgende vakken, met de daarbij vermelde normatieve studielast in uren:
i. kunst (algemeen): 120;
ii. algemene natuurwetenschappen: 120;
iii. bewegen, sport en maatschappij: 320.

4. Naast de vakken, bedoeld in lid 1, 2 en 3 kan het eindexamen havo ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
5. Het profielwerkstuk van het eindexamen havo (80 uur) heeft betrekking op een of meer vakken van het eindexamen. Ten minste een van deze aan het profielwerkstuk gekoppelde vakken heeft een omvang van 320 uur of meer.

Artikel 21 Overeenkomstig vak op het niveau van vwo

De rector kan de leerling van een school in de gelegenheid stellen in plaats van de vakken voor havo, de overeenkomstige vakken voor vwo te volgen.

1. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
4. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De leerling geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.

Artikel 22 Vrijstelling leerlingen profielen havo

De leerling van een school voor havo met een diploma vmbo die in plaats van een vak voor het vmbo of als extra vak examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak voor havo of vwo, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in dit vak.

Artikel 23 Ontheffing lichamelijke opvoeding havo

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 24 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vmbo theoretische leerweg

1. De school verzorgt alle profielen. De profielen zijn:
   a. Techniek,
   b. Zorg en welzijn,
   c. Economie, en
   d. Groen.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel zijn voor alle profielen gelijk:
   a. Nederlandse taal;
   b. Engelse taal;
   c. Maatschappijleer,
   d. Lichamelijke opvoeding; en
   e. Tenminste één van de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans of drama.
3. De twee vakken van het profiel deel van één van de profielen en een profielwerkstuk:

a. Het profieldeel van het profiel techniek omvat de volgende vakken:
   i. Wiskunde; en
   ii. Natuur- en scheikunde I.
b. Het profieldeel van het profiel zorg en welzijn omvat de volgende vakken:
   i. Biologie, en
   ii. Wiskunde; of
   iii. Maatschappijkunde; of
   iv. Geschiedenis en staatsinrichting; of
   v. Aardrijkskunde.
c. Het profieldeel van het profiel economie omvat de volgende vakken:
   i. Economie; en
   ii. Wiskunde; of
   iii. Franse taal; of
   iv. Duitse taal.
d. het profieldeel van het profiel groen omvat de volgende vakken:
   i. Wiskunde; en
   ii. Biologie; of
   iii. Natuur- en scheikunde I

4. De twee vakken van het vrije deel van de theoretische leerweg:
   a. Omvat de vakken genoemd in het derde lid, voor zover deze niet al deel uitmaken van het profiel;
   b. Kan omvatten:
      i. Natuur- en scheikunde II;
      ii. Spaanse taal;
      iii. Turkse taal;
      iv. Arabische taal;
      v. Kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming,
      vi. Friese taal en cultuur;
      vii. Lichamelijke opvoeding 2; en
      viii. Informatietechnologie.
5. Indien de examenleerling in het vrije deel twee kunstvakken kiest, wordt een kunstvak gekozen uit de vakken behorende tot de beeldende vorming en een kunstvak uit de vakken muziek, dans en drama.
6. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vmbo theoretische leerweg ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
7. Het profielwerkstuk van het eindexamen vmbo theoretische leerweg (20 uur) heeft betrekking op een thema uit een profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

Artikel 25 Overeenkomstig vak op het niveau vwo of havo

De rector kan de leerling van een school in de gelegenheid stellen in plaats van de vakken voor vmbo theoretische leerweg, de overeenkomstige vakken voor havo of voor vwo te volgen.

1. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
4. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De leerling geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.

Artikel 26 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo theoretische leerweg

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 27 Vakken en profielwerkstuk eindexamen vmbo gemengde leerweg

1. De school verzorgt één of meer profielen. De profielen zijn:
   a. Bouw, wonen en interieur,
   b. Produceren, installeren en energie,
   c. Dienstverlening en producten.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel zijn voor alle profielen gelijk:
   a. Nederlandse taal,
   b. Engelse taal,
   c. Maatschappijleer,
   d. Lichamelijke opvoeding en
   e. Tenminste één van de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans of drama.
3. De twee vakken van het profieldeel van één van de profielen en een profielwerkstuk:
   a. Het profieldeel van het profiel bouwen, wonen en interieur omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak bouwen, wonen en interieur,
      ii. Wiskunde, en
      iii. Natuur- en scheikunde I.
   b. Het profieldeel van het profiel produceren, installeren en energie omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak produceren, installeren en energie,
      ii. Wiskunde, en
      iii. Natuur- en scheikunde I.
   c. Het profieldeel van het profiel dienstverlening en producten omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak dienstverlening en producten,
      ii. Twee van de volgende vakken wiskunde, en/of
      iii. Economie, en/of
      iv. Biologie, en/of
      v. Natuur- en scheikunde I.
4. Het vrije deel van de gemengde leerweg:
   a. omvat door de leerling te kiezen vakken genoemd in het derde lid,
   b. omvat door de leerling te kiezen 2 beroepsgerichte keuzevakken,
   c. kan de volgende vakken omvatten:
      i. Natuur- en scheikunde II,
      ii. Spaanse taal,
      iii. Turkse taal,
      iv. Arabische taal,
      v. Vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans, drama, Friese taal en cultuur, lichamelijke opvoeding 2 en informatietechnologie.
   d. kan omvatten door de rector vast te stellen vakken en programma onderdelen.
5. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vmbo gemengde leerweg ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen.
6. Het profielwerkstuk van het eindexamen vmbo gemengde leerweg (20 uur) heeft betrekking op een thema uit een profiel waarin de leerling onderwijs volgt. Het profielwerkstuk van het eindexamen vmbo theoretische leerweg heeft betrekking op een thema uit een profiel waarin de leerling onderwijs volgt.

Artikel 28 Overeenkomstig vak op het niveau vwo of havo

De rector kan de leerling van een school in de gelegenheid stellen in plaats van de vakken voor vmbo gemengde leerweg, de overeenkomstige vakken voor havo of voor vwo te volgen.

1. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.

4. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De leerling geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.

Artikel 29 Vrijstellingen leerlingen profielen vmbo gemengde leerweg

De leerling van een school voor mavo of vbo die in het bezit is van een diploma vmbo in een andere leerweg dan de leerweg van zijn inschrijving, en die met toepassing van de artikelen 2.18, 2.23 of 2.27 van UB WVO 2020 in plaats van een vak voor de leerweg waarin hij eindexamen heeft afgelegd, examen heeft afgelegd in een overeenkomstig vak voor een andere leerweg, voor havo of voor vwo, of als extra vak, is vrijgesteld van het volgen van onderwijs in dat vak.

Artikel 30 Ontheffing leerlingen profielen vmbo gemengde leerweg

1. De rector kan een ontheffing verleend voor de eerste twee leerjaren van het volgen van onderwijs in Franse taal of Duitse taal ook aanmerken als ontheffing voor het volgen van onderwijs in die taal voor de periode waarin de leerling onderwijs in de theoretische, kaderberoepsgerichte of gemengde leerweg volgt. Deze ontheffing wordt verleend aan leerlingen die:
   a. op grond van artikel 2.4, tweede lid UB WVO 2020, beschikken over een ontheffing en deze ontheffing wordt voortgezet;
   b. in de periode van de eerste twee leerjaren onderwijs in Spaanse taal, Arabische taal of Turkse taal volgden; of
   c. onderwijs gaan volgen in de basisberoepsgerichte leerweg en die in het schooljaar voorafgaand aan het betrokken schooljaar leerwegondersteunend onderwijs volgden.
2. Bij een ontheffing op grond van het eerste lid wordt het onderwijs in de betrokken taal vervangen door het onderwijs in Arabische taal, Turkse taal, Spaanse taal, maatschappijkunde, geschiedenis en staatsinrichting, of aardrijkskunde.
3. Dit artikel is ook van toepassing op een leerling die in een hoger leerjaar voor de eerste maal in Nederland tot een school is toegelaten.

Artikel 31 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo gemengde leerweg

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 32 Vakken eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg

1. De school verzorgt één of meer profielen. De profielen zijn:
   a. Bouw, wonen en interieur,
   b. Produceren, installeren en energie,
   c. Dienstverlening en producten.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel zijn voor alle profielen gelijk:
   a. Nederlandse taal;
   b. Engelse taal;
   c. Maatschappijleer,
   d. Lichamelijke opvoeding; en
   e. Tenminste één van de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans of drama.
3. Het profieldeel, dat kenmerkend is voor dat profiel:
   a. Het profieldeel van het profiel bouwen, wonen en interieur omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak bouwen, wonen en interieur;
      ii. Wiskunde; en
      iii. Natuur- en scheikunde I.
   b. Het profieldeel van het profiel produceren, installeren en energie omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak produceren, installeren en energie;
      ii. Wiskunde; en

iii. Natuur- en scheikunde I.

c. Het profieldeel van het profiel dienstverlening en producten omvat de volgende vakken:
   i. Profielvak dienstverlening en producten;
   ii. Twee van de volgende vakken wiskunde; en/of
   iii. Economie; en/of
   iv. Biologie; en/of
   v. Natuur- en scheikunde I.

4. Het vrije deel van de kaderberoepsgerichte leerweg:
   a. omvat door de leerling te kiezen 4 beroepsgerichte keuzevakken;
   b. kan omvatten door de rector vast te stellen vakken en programma onderdelen.
5. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen en niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van het eindexamen.

Artikel 33 Overeenkomstig vak op niveau VWO, HAVO of andere leerweg en extra vak

De rector kan een leerling in een kaderberoepsgerichte leerweg in de gelegenheid stellen om in plaats van de vakken voor vmbo kaderberoepsgerichte leerweg, de overeenkomstige vakken van de theoretische leerweg, van de gemengde leerweg, voor havo of voor vwo te volgen.

1. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
4. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De leerling geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.

Artikel 34 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo kaderberoepsgerichte leerweg

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet in staat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 35 Vakken eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg

1. De school verzorgt één of meer profielen. De profielen zijn:
   a. Bouw, wonen en interieur,
   b. Produceren, installeren en energie,
   c. Dienstverlening en producten.
2. De vakken van het gemeenschappelijk deel zijn voor alle profielen gelijk:
   a. Nederlandse taal;
   b. Engelse taal;
   c. Maatschappijleer;
   d. Lichamelijke opvoeding; en
   e. Tenminste één van de vakken behorende tot de beeldende vorming, muziek, dans of drama.
3. Het profieldeel, dat kenmerkend is voor dat profiel:
   a. Het profieldeel van het profiel bouwen, wonen en interieur omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak bouwen, wonen en interieur;
      ii. Wiskunde; en
      iii. Natuur- en scheikunde I.
   b. Het profieldeel van het profiel produceren, installeren en energie omvat de volgende vakken:
      i. Profielvak produceren, installeren en energie,

ii. Wiskunde, en
iii. Natuur- en scheikunde I.

c. Het profieldeel van het profiel dienstverlening en producten omvat de volgende vakken:
i. Profielvak dienstverlening en producten,
ii. Twee van de volgende vakken wiskunde; en/of
iii. Economie; en/of
iv. Biologie; en/of
v. Natuur- en scheikunde I.

4. Het vrije deel van de basisberoepsgerichte leerweg:
a. omvat door de leerling te kiezen beroepsgerichte keuzevakken;
5. Naast de vakken, bedoeld in lid 2, 3 en 4 kan het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg ter keuze van de examenleerling extra vakken omvatten, voor zover de rector hem dat toestaat en het vak niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van dat eindexamen en niet inhoudelijk overeenkomt met een vak dat al onderdeel is van het eindexamen.

Artikel 36 Overeenkomstig vak op niveau vwo, havo of andere leerweg en extra vak

De rector kan een leerling in een basisberoepsgerichte leerweg in de gelegenheid stellen om in plaats van de vakken voor vmbo basisberoepsgerichte leerweg, de overeenkomstige vakken van de kaderberoepsgerichte leerweg, van de theoretische leerweg, van de gemengde leerweg, voor havo of voor vwo te volgen.

1. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij voor dat vak ook examen doen op dat hogere niveau.
2. Het vak telt in de zak-slaagregeling op dezelfde manier mee als een vak op het eigen niveau. Dit komt op het diploma en de cijferlijst te staan.
3. Als het examen op hoger niveau tegenvalt, kan de leerling in het tweede tijdvak alsnog examen op het eigen niveau doen zonder dat dit de herkansingsmogelijkheden beïnvloedt. Het laatst behaalde cijfer telt. Als de leerling terugvalt naar het eigen niveau, vervalt het cijfer op hoger niveau, ook al is dat een hoger cijfer.
4. Als de leerling een vak op hoger niveau volgt, mag hij ook op het eigen niveau examen doen. De leerling geeft dit aan vóór het eerste tijdvak begint. Dan geldt wel dat het hoogste cijfer telt na eventuele herkansing.

Artikel 37 Ontheffing lichamelijke opvoeding vmbo basisberoepsgerichte leerweg

De rector kan een leerling ontheffing verlenen van het volgen van onderwijs in lichamelijke opvoeding indien de leerling op grond van zijn lichamelijke gesteldheid niet instaat is dit onderwijs te volgen. De rector stelt de inspectie in kennis van een verleende ontheffing en vermeldt daarbij de gronden waarop het berust.

Artikel 38 Afwijkende wijze van examineren bij handicap of ziekte[4]

1. De rector kan toestaan dat een examenleerling op grond van zijn handicap of ziekte het eindexamen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan de mogelijkheden van die examenleerling.
2. De rector bepaalt de wijze waarop het eindexamen door de examenleerling vanwege zijn handicap of ziekte wordt afgelegd, met dien verstande dat aan de overige bepalingen van dit besluit wordt voldaan.
3. Tenzij sprake is van een objectief waarneembare lichamelijke handicap of ziekte, geldt voor de aangepaste wijze van examineren, bedoeld in het eerste lid, dat:
a. er een deskundigenverklaring is die door een ter zake kundige psycholoog, orthopedagoog, neuroloog of psychiater is opgesteld;
b. de aanpassing voor zover betrekking hebbend op het Centraal Examen in elk geval kan bestaan uit een verlenging van de duur van de toets van het Centraal Examen met ten hoogste 30 minuten; en
c. een andere aanpassing kan worden toegestaan voor zover daartoe in de onderdeel a genoemde deskundigenverklaring over betrokkene een voorstel wordt gedaan of indien de

[4] Zie ook: Staatscourant 2023, 27136 | Overheid.nl > Officiële bekendmakingen

aanpassing aantoonbaar aansluit bij de begeleidingsadviezen, vermeld in die deskundigenverklaring.

4. De rector doet van de wijze waarop het examen ingevolge dit artikel wordt afgelegd zo spoedig mogelijk mededeling aan de inspectie.

Artikel 39 Afwijkende wijze van examineren bij onvoldoende beheersing Nederlandse taal

1. De rector kan toestaan dat een examenleerling op grond onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal wordt afgeweken van dit besluit, indien deze examenleerling met inbegrip van het schooljaar waarin hij eindexamen aflegt, ten hoogste zes jaar onderwijs in Nederland heeft gevolgd en het Nederlands niet de moedertaal is.
2. De afwijking, bedoeld in het eerste lid, kan betrekking hebben op:
   a. het vak Nederlandse taal en literatuur;
   b. het vak Nederlandse taal; of
   c. enig ander vak waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is.
3. De afwijking bestaat voor zover betrekking hebbend op het Centraal Examen uit een verlenging van de duur van het Centraal Examen met ten hoogste 30 minuten en het verlenen van toestemming tot het gebruik van een verklarend woordenboek van de Nederlandse taal.
4. De rector doet van elke afwijking ingevolge dit artikel mededeling aan de inspectie.

Artikel 40 Spreiding voltooiing eindexamen

1. De rector kan, de inspectie gehoord, toestaan dat een examen leerling die in het laatste leerjaar langdurig ziek is of die lange tijd ten gevolge van een bijzondere, van zijn wil onafhankelijke, omstandigheid niet in staat is geweest het onderwijs in alle eindexamenvakken gedurende het laatste leerjaar te volgen, het Centraal Examen en in voorkomend geval het schoolexamen, voor een deel van de vakken in het ene schooljaar en voor het andere deel in het daaropvolgende schooljaar aflegt. In dat geval wordt het eindexamen in een vak in het eerste of in het tweede van deze schooljaren afgesloten.
2. De rector geeft de toestemming, bedoeld in het eerste lid, uiterlijk voor de aanvang van het eerste tijdvak van het Centraal Examen. In bijzondere gevallen kan de rector afwijken van de eerste volzin voor een leerling die nog niet in alle betrokken eindexamenvakken Centraal Examen heeft afgelegd.
3. De examenleerling heeft het recht van herkansing, bedoeld in artikel 3.38 van het UB WVO 2020, in het eerste en in het tweede schooljaar van het gespreid Centraal Examen, met dien verstande dat het recht van herkansing in het eerste schooljaar ontstaat nadat de eindcijfers van de vakken waarvoor in het eerste schooljaar het Centraal Examen is afgesloten, voor de eerste maal zijn vastgesteld.

Hoofdstuk 3 Het schoolexamen

Artikel 41 Schoolexamen

1. Een leerling heeft het schoolexamen afgerond als:
   a. alle examens, die in het PTA zijn opgenomen, gemaakt en beoordeeld zijn;
   b. alle handelingsdelen met "voldaan" zijn afgesloten;
   c. het profielwerkstuk beoordeeld is;
   d. het vak lichamelijke opvoeding met "voldoende" of "goed" beoordeeld is;
   e. CKV beoordeeld is;
2. Het schoolexamen wordt afgesloten voor het begin van het eerste tijdvak van het Centraal Examen.
   a. Indien het schoolexamen niet is afgerond, kan een leerling niet deelnemen aan het Centraal Examen en daardoor geen diploma ontvangen.
3. De rector beslist op welk tijdstip het schoolexamen begint.
4. De rector kan een examenleerling die wegens ziekte of een andere van zijn wil onafhankelijke omstandigheid het schoolexamen in één of meer vakken niet heeft kunnen afsluiten voor het begin van het eerste tijdvak van het Centraal Examen, in de gelegenheid stellen het schoolexamen in een vak af te sluiten voor het Centraal Examen in dat vak of in die vakken, maar na het begin van het eerste tijdvak.

Artikel 42 Examendossier

1. Het schoolexamen bestaat uit een examendossier. Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals gedocumenteerd in een door de rector gekozen vorm.
2. De rector draagt zorg voor het beheer van het examendossier. De volgende onderdelen moeten geregeld zijn:
   a. Per leerling zijn de resultaten van alle in het PTA vermelde onderdelen van het schoolexamen geregistreerd in het examendossier. Deelname aan alle geplande onderdelen van het schoolexamen is verplicht.
3. Het examendossier voor het vmbo theoretische leerweg en gemengde leerweg omvat ook de resultaten die de leerling heeft behaald voor de vakken, bedoeld in artikel 2.19 en 2.28 van het UB WVO 2020, als in die vakken geen eindexamen is afgelegd.

Artikel 43 Tijdstip afsluiting schoolexamen in bijzondere gevallen

1. In de gevallen, bedoeld in artikel 3.17 UB WVO 2020, wordt het schoolexamen in het vak waarop dit schoolexamen betrekking heeft, afgesloten tien werkdagen voor de afname van het Centraal Examen in dat vak.
2. Indien het Centraal Examen wordt afgesloten in het voorlaatste leerjaar of het daaraan voorafgaande leerjaar, wordt het schoolexamen in dat vak of die vakken afgesloten voordat in dat leerjaar het Centraal Examen in dat vak of die vakken aanvangt.

Artikel 44 PTA: inhoud

1. De rector stelt jaarlijks voor 1 oktober een programma van toetsing en afsluiting (PTA) vast voor het desbetreffende schooljaar.
2. Het PTA kent verschillende soorten schoolexamens, waaronder mogelijk:
   a. schriftelijke examens/toetsen;
   b. mondelinge examens/toetsen;
   c. praktische examens/opdrachten;
   d. handelingsdelen/handelingsopdrachten;
   e. profielwerkstuk;
   f. portfolio;
   g. loopbaandossier;
   h. schoolexamen rekenen voor leerlingen zonder wiskunde in het pakket
3. Het PTA vermeldt in ieder geval:
   a. Welke examenstof van het examenprogramma in het schoolexamen wordt getoetst;
   b. Welke door de rector vast te stellen examenstof in het schoolexamen wordt getoetst;

c. De voor het schoolexamen verplichte eindtermen van het examenprogramma in dat vak;
d. De inhoud van de toetsen die onderdeel uitmaken van het schoolexamen;
e. De wijze waarop en tijdvakken waarbinnen de toetsen en herkansingen van het schoolexamen plaatsvinden;
f. De regels voor de wijze waarop het cijfer voor het schoolexamen voor een leerling tot stand komt.
g. Welke hulpmiddelen voor het schoolexamen zijn toegestaan;
h. De deadlines voor praktische opdrachten en handelingsdelen.

4. De rector draagt er zorg voor dat ten aanzien van de toetsen die deel uitmaken van het schoolexamen, in het PTA duidelijk en herleidbaar wordt aangegeven welke toetsen bijdragen aan de afsluiting van:
   a. De verplichte examenstof van het examenprogramma die behoort bij het schoolexamen;
   b. De examenstof van het examenprogramma die behoort tot de verplichte examenstof van het Centraal Examen, maar die ook in het schoolexamen zal worden getoetst; en
   c. Examenstof die is gekozen door de rector.

Artikel 45 PTA: vaststelling

1. De rector kan bij de vaststelling van het PTA slechts afwijken van het voorstel van de examencommissie:
   a. Na overleg met de examencommissie; en
   b. Indien de rector de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
2. De rector zendt de schriftelijke motivering bedoeld in het eerste lid, zo spoedig mogelijk aan de examencommissie en de medezeggenschapsraad.
3. De rector behoeft voor het vaststellen van het PTA de instemming van de medezeggenschapsraad.
4. Het vastgestelde examenreglement en PTA worden jaarlijks voor 1 oktober toegestuurd aan de inspectie en beschikbaar gesteld aan de leerlingen in het eerste examenjaar. Indien een specifiek gedeelte van het PTA slechts geldig is voor één schooljaar ontvangen de leerlingen in de examenjaren voor 1 oktober van enig leerjaar het PTA betreffende dat jaar.

Artikel 46 PTA: wijziging

1. De rector kan het PTA na 1 oktober slechts wijzigen:
   a. In het geval van een bijzonder onvoorziene omstandigheid die leidt tot praktische onuitvoerbaarheid van het PTA; of
   b. Ter verbetering van een kennelijke onjuistheid of kennelijke onvolledigheid in het PTA.
2. De examencommissie wordt vooraf in de gelegenheid gesteld om te adviseren over een wijziging als bedoeld in het eerste lid.
3. De rector kan bij de vaststelling van een wijziging van het PTA slechts afwijken van het advies van de examencommissie:
   a. Na overleg met de examencommissie; en
   b. Indien de rector de afwijking schriftelijk heeft gemotiveerd.
4. Het derde en vierde lid van artikel 2.60b WVO 2020 zijn van overeenkomstige toepassing op de vaststelling van de wijziging van het programma van toetsing en afsluiting na 1 oktober.

Artikel 47 Afname van schriftelijke schoolexamens

1. Voor de aanvang van elk schoolexamen controleert de surveillant of elke leerling aanwezig is, leerlingen leggen hun schoolpasje op de hoek van de tafel. Indien er geen schoolpasje aanwezig is mag het ook een ouder schoolpasje of ID-kaart zijn.
2. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
3. Leerlingen volgen de instructies van de aanwezige surveillanten op.
4. Het schoolexamen wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Het door de school gewaarmerkt kladpapier wordt door de school verstrekt.
5. Leerlingen zijn uiterlijk 15 minuten voor aanvang van het examen aanwezig en worden tot uiterlijk een half uur na aanvang tot een examen toegelaten.
6. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of per leerling alle benodigde opgaven, digitale bestanden en/of hulpmiddelen aanwezig zijn.

7. Schoolexamens worden gemaakt met een blauwe of zwarte pen. Tekeningen of grafieken mogen met potlood worden gemaakt. Het gebruik van correctielak, -pen of -lint is niet toegestaan.
8. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het schoolexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA en worden vermeld op de toetswikkel en op het schoolexamen.
9. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking[5] – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
10. Tijdens het maken van schoolexamens zijn mobiele telefoons, horloges en andere (digitale) hulpmiddelen uitgeschakeld en zitten in de kluis (mobiele telefoon) of in de tas. De tassen staan buiten het lokaal of in de kluis.
11. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder(s) de eigen plaats of het examenlokaal te verlaten.
12. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
13. Leerlingen, die toestemming hebben om gebruik te maken van een laptop, ondertekenen het geprinte schoolexamen voor zij het examenlokaal verlaten.
    a. Leerlingen die gebruik maken van Word mogen alleen de schrijffunctie gebruiken.
        i. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van de spellingcontrole
        ii. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van SprintPlus
14. Na het inleveren van het examenwerk mag de leerling onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
15. De surveillant die vaststelt dat een leerling die voortijdig de examenzaal verlaat, het werk niet volledig heeft gemaakt, onthoudt zich van commentaar.
16. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
17. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
18. De examinator vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
19. Leerlingen mogen het examenlokaal verlaten:
    a. Vmbo
        i. Bij examen van 60 minuten na 45 minuten en na afloop;
        ii. Bij examen van 90 minuten na 60, 75 minuten en na afloop.
    b. Havo/vwo
        i. Bij een examen van 50 minuten alleen na afloop van het examen;
        ii. Bij een examen van 100 minuten na 70 minuten en na afloop van het examen.
20. Het schoolexamenrooster wordt minimaal drie weken voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
21. De leerstof wordt minimaal twee weken voorafgaand aan de schoolexamenweek door de vakdocent met de leerlingen gecommuniceerd.
22. Het lokalenrooster wordt minimaal 1 week voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
23. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Zermelo.
24. Leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, maken in een ander examenlokaal hun examen dan de leerlingen zonder tijdverlenging. Het examenlokaal voor deze leerlingen wordt eveneens opgenomen in het hierboven genoemde rooster.
25. Voor leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van 20% van de toetstijd met een maximum van 30 minuten.

Artikel 48 Afname van digitale schoolexamens

1. Voor de aanvang van elk schoolexamen controleert de surveillant of elke leerling aanwezig is, leerlingen leggen hun schoolpasje op de hoek van de tafel. Indien er geen schoolpasje aanwezig is mag het ook een ouder schoolpasje of ID-kaart zijn.
2. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
3. Leerlingen volgen de instructies van de aanwezige surveillanten op.

[5] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18

4. Gebruik van laptops:
   a. Vmbo
      i. Een digitaal examen wordt gemaakt op de laptop van school.
      ii. Alleen voor het digitaal examen kijk en luisteren wordt gebruik gemaakt van de eigen laptop. De leerling mag hiervoor enkel en alleen een laptop gebruiken met het Windows besturingssysteem.
      iii. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van SprintPlus
   b. Havo/vwo
      i. Een digitaal examen wordt gemaakt op de eigen laptop van de leerling.
      ii. De leerling mag hiervoor enkel en alleen een laptop gebruiken met het Windows besturingssysteem
      iii. Wanneer een leerling niet in het bezit is van een Windows laptop, wordt door de school een laptop ter beschikking gesteld. Er is slechts een beperkt aantal laptops beschikbaar.
      iv. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van SprintPlus.
5. Leerlingen zijn uiterlijk 15 minuten voor aanvang van het examen aanwezig en worden tot uiterlijk een half uur na aanvang tot een examen toegelaten.
6. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of per leerling alle benodigde opgaven, digitale bestanden en/of hulpmiddelen aanwezig zijn.
7. De leerlingen kunnen tijdens het schoolexamen geen kennisnemen van elkaars antwoorden.
8. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het schoolexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA en worden vermeld op de toetswikkel en op het schoolexamen.
9. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking[6] – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
10. Tijdens het maken van schoolexamens zijn mobiele telefoons, horloges en andere (digitale) hulpmiddelen uitgeschakeld en zitten in de kluis (mobiele telefoon) of in de tas. De tassen staan buiten het lokaal.
11. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder(s) de eigen plaats of het examenlokaal te verlaten.
12. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
13. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
14. Na het inleveren van het examenwerk mag de leerling onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
15. De examinator vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
16. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
17. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
18. Leerlingen mogen het examenlokaal pas verlaten nadat zij het gemaakte werk correct en onder toezicht van de afnameleider[7] hebben opgeslagen en:
   a. Vmbo
      i. Bij examens van 60 minuten na 45 minuten en na afloop
      ii. Bij examens van 90 minuten na 60, 75 minuten en na afloop
   b. Havo/vwo
      i. Bij een examen van 50 minuten alleen na afloop van het examen
      ii. Bij een examen van 100 minuten na 70 minuten en na afloop van het examen
19. De afnameleider controleert aan het einde van de zitting dat alle examens zijn opgeslagen.
20. Het schoolexamenrooster wordt minimaal drie weken voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
21. De leerstof wordt minimaal twee weken voorafgaand aan de schoolexamenweek door de vakdocent met de leerlingen gecommuniceerd.
22. Het lokalenrooster wordt minimaal 1 week voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.

[6] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18
[7] De afnameleider begeleidt en monitort de afname in de afnamemonitor van facet

23. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Zermelo.
24. Voor leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van 20% van de toetstijd met een maximum van 30 minuten.

Artikel 49 Afname van praktische schoolexamens

1. Voor de aanvang van elk schoolexamen controleert de surveillant of elke leerling aanwezig is, leerlingen leggen hun schoolpasje op de hoek van de tafel. Indien er geen schoolpasje aanwezig is mag het ook een ouder schoolpasje of ID-kaart zijn.
2. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
3. Leerlingen volgen de instructies van de aanwezige surveillanten op.
4. Het werk wordt, indien noodzakelijk, gemaakt op een computer/device van de school.
   a. Leerlingen die gebruik maken van Word mogen alleen de schrijffunctie gebruiken.
      i. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van de spellingcontrole
      ii. Leerlingen met een dyslexieverklaring mogen gebruik maken van SprintPlus
5. Leerlingen zijn uiterlijk 15 minuten voor aanvang van het examen aanwezig en worden tot uiterlijk een half uur na aanvang tot een examen toegelaten.
6. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of per leerling alle benodigde opgaven, digitale bestanden, materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen aanwezig zijn.
7. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of de werkplekken per leerling zo ingericht zijn dat elke leerling, mede gelet op de aard en inhoud van de opgaven, individueel kan werken.
8. Voor aanvang van iedere zitting van een praktijkexamen wordt gecontroleerd of de correctievoorschriften voor de examinatoren aanwezig zijn.
9. Voor aanvang van iedere zitting van een praktijkopdracht, waarbij leerlingen digitale opdrachten moeten uitvoeren, wordt gecontroleerd of één of meerdere printers beschikbaar zijn waarmee leerlingen een afdruk kunnen maken van opdrachten die door hen moeten worden ingeleverd.
10. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het schoolexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA en worden vermeld op de toetswikkel en op het schoolexamen.
11. Jassen, etuis en hoofdbedekking[8] – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – zijn niet toegestaan.
12. Tijdens het maken van schoolexamens zijn mobiele telefoons, horloges en andere (digitale) hulpmiddelen uitgeschakeld en zitten in de kluis (mobiele telefoon) of in de tas. De tassen staan buiten het lokaal.
13. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan om zonder toestemming van de toezichthouder(s) de eigen plaats of het examenlokaal te verlaten.
14. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
15. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
16. Op de overzichtslijst met leerlingen wordt aangetekend op welk moment de leerling zijn (deel)opdracht inlevert.
17. Leerlingen mogen de examenzaal pas verlaten nadat zij het gemaakte examenwerk correct en onder toezicht van de surveillant hebben ingeleverd.
18. De door de leerling gemaakte notities mogen door de leerling niet tijdens het schoolexamen mee worden genomen.
19. Na het inleveren van het examenwerk mag de leerling onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
20. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
21. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
22. De examinator vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces

[8] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18

23. Leerlingen mogen pas vertrekken als zij zich hebben afgemeld bij de toezichthouder en daarmee het werk hebben ingeleverd.
24. De toezichthouder controleert aan het einde van het examen of alle werkstukken zijn ingeleverd.
25. Het schoolexamenrooster wordt minimaal drie weken voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
26. Het lokalenrooster wordt minimaal 1 week voorafgaand aan de eerste dag waarop een schoolexamen wordt afgenomen, bekend gemaakt.
27. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Zermelo.
28. Voor leerlingen, die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van 20% van de toetstijd met een maximum van 30 minuten.

Artikel 50 Te laat komen en verhindering bij het schoolexamen

1. De leerling is verplicht alle toetsen van het schoolexamen (zie PTA) af te leggen.
2. Als een leerling door ziekte of door een andere vorm van overmacht niet kan deelnemen aan een onderdeel van het schoolexamen, moet dit vóór aanvang van elk schoolexamen telefonisch worden gemeld bij de medewerker leerlingopvang. Dit dient te gebeuren door ouders, bij leerlingen van 18 jaar of ouder mag de leerling dit zelf doen.
3. Indien een leerling zich aan een onderdeel van het schoolexamen onttrekt of zonder geldige reden afwezig is, dan is er sprake van een onregelmatigheid.
4. Een leerling die te laat komt voor een schriftelijke toets mag tot uiterlijk 30 minuten na aanvang van het examen tot het examenlokaal worden toegelaten, tenzij de examensecretaris en/of rector anders beslist. De leerling is verplicht de toets binnen de vastgestelde tijdsduur af te leggen; hij levert zijn werk dus op het tijdstip in dat voor de andere leerlingen geldt. Indien een leerling meer dan 30 minuten te laat is, wordt hij niet meer toegelaten en dient hij hiervoor een herkansing in te zetten.
5. Een leerling die bij een mondelinge toets, een practicum of een luistertoets te laat komt, wordt uitgesloten voor dit examen. In dat geval is er sprake van een onregelmatigheid

Artikel 51 Inhaalmogelijkheid bij ziekte en bijzondere van wil onafhankelijke omstandigheden.

De leerling die door ziekte of bijzondere van zijn wil onafhankelijke omstandigheden niet in staat is geweest aan een of meer toetsen van het schoolexamen deel te nemen heeft het recht op een inhaalmogelijkheid, mits op de juiste wijze absent gemeld[9].

Artikel 52 Niet tijdig inleveren

1. Inleverdata voor de praktische opdrachten, handelingsopdrachten, het profielwerkstuk en het leesdossier zijn bindend. Deze zijn opgenomen in het PTA. Op deze data levert de leerling altijd in hetgeen hij af heeft. Het inleveren van het genoemde werk is verplicht.
2. Niet tijdig gemaakt of zonder geldige reden niet ingeleverd werk wordt beschouwd als onregelmatigheid. De docent meldt dit binnen twee werkdagen schriftelijk bij de examencommissie.

Artikel 53 Onwel worden tijdens een schoolexamen

1. Een leerling die tijdens een zitting onwel wordt, wordt door een van de toezichthouder(s) begeleid bij het verlaten van de examenzaal. Er blijft altijd een vakdocent in de examenzaal aanwezig.
   In overleg met de leerling beoordeelt een lid van de examencommissie, de examensecretaris of de rector of de door hen aangewezen persoon of de leerling in staat is het examen te hervatten.
   a. Indien de leerling het werk kan hervatten, wordt de leerling gehouden aan de reguliere eindtijd.

[9] Zie artikel 50 Te laat komen en verhindering bij het schoolexamen

b. Indien de leerling het werk niet kan hervatten, kan de examensecretaris en/of rector beslissen, dat het gemaakte werk ongeldig is. De leerling mag tijdens een inhaalmoment het schoolexamen inhalen.
2. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling ziek is geworden bij het schoolexamen.
3. De rector informeert de leerling en/of ouder(s) schriftelijk over de wijze waarop het schoolexamen zal worden afgerond.

Artikel 54 Fraude tijdens een schoolexamen

1. Indien een surveillant bij een schoolexamen waarneemt dat een leerling zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid stelt hij de betreffende leerling hier onmiddellijk van in kennis.
2. De leerling wordt – als het enigszins mogelijk is – in staat gesteld het werk af te maken.
3. De leerling krijgt een nieuw antwoordblad.
4. Op alle oorspronkelijke bladen wordt een melding van fraude aangetekend. Om te voorkomen dat de leerling iets kan uitwissen worden alle bladen vervolgens ingenomen.
5. De surveillant maakt melding van het geconstateerde op het proces-verbaal.
6. Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de rector van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De rector stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
7. Nadat het onderzoek is afgesloten neemt de rector een beslissing betreffende de daadwerkelijke fraude en de eventueel te nemen maatregelen.
8. De leerling en diens ouder(s) worden schriftelijk van de beslissing van de rector in kennis gesteld. De leerling wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid.
9. De rector stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.

Artikel 55 Beoordeling van het schoolexamen

1. Het correctievoorschrift voor de schriftelijke toetsen wordt vooraf vastgesteld door de vakdocenten van de betreffende vaksectie.
2. In het schoolexamen is voor de leerling helder hoeveel punten hij per onderdeel kan behalen.
3. Voor de beoordeling van praktische opdrachten wordt een beoordelingsformulier samengesteld door de vakdocenten van de betreffende vaksectie. De criteria worden vooraf aan de leerling bekendgemaakt.
4. Het gebruik van Kunstmatige Intelligentie, waaronder Large Language Models (LLM) zoals ChatGPT, heeft geen invloed op de beoordeling van (digitale) schoolexamens.
5. De totstandkoming van het cijfer voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken is vastgelegd in het vakinhoudelijke gedeelte van het PTA.
6. Beoordelingen worden uitgevoerd door de docent die het vak verzorgt waaraan de toets of de praktische opdracht is gekoppeld.
7. Bij vakoverstijgende praktische opdrachten vindt de beoordeling plaats door de betrokken docenten samen of door de betrokken docent en een tweede beoordelaar. Dit wordt vooraf aan de leerling bekendgemaakt.
8. Van iedere beoordeling van een mondeling examen, praktische opdracht of handelingsdeel, die bij het bepalen van het eindoordeel meetelt, stelt de docent de leerling binnen een periode van maximaal tien werkdagen op de hoogte.
9. Bij de beoordeling gebruikt de docent een schaal van cijfers lopende van 1 t/m 10 met de daartussen liggende cijfers met 1 decimaal. Of de docent gebruikt daarbij een beoordeling onvoldoende, voldoende of goed.

Artikel 56 Beoordeling profielwerkstuk in het vmbo

1. In afwijking van artikel 55 lid 9 wordt het profielwerkstuk in het vmbo beoordeeld met «goed», «voldoende» of «onvoldoende».
2. De beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo vindt plaats op de grondslag van het voldoende voltooien van het profielwerkstuk, zoals blijkend uit het examendossier.
3. Het profielwerkstuk in het vmbo wordt beoordeeld door ten minste twee examinatoren.

4. Het profielwerkstuk wordt in tweetallen gemaakt. Leerlingen kunnen in incidentele gevallen een verzoek indienen bij de examencommissie om het profielwerkstuk alleen of in meertallen te maken.
5. De leerling ontvangt bij aanvang een handleiding voor het profielwerkstuk. Daarin wordt onder andere uitgelegd hoe de beoordeling tot stand komt; een combinatie van product en proces, inclusief presentatie.
6. De beoordeling vindt plaats door de begeleidende vakdocent aan de hand van criteria die vooraf aan de leerling bekend zijn gemaakt. De leerling dient de afspraken van de begeleider na te komen. Als dit niet gebeurt, dan heeft dit consequenties voor de eindbeoordeling.
7. De titel, de beoordeling van het profielwerkstuk en de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft, worden apart op de cijferlijst vermeld.

Artikel 57 Het profielwerkstuk in havo/vwo

1. Het profielwerkstuk (pws) is een verplicht onderdeel in het examenprogramma en heeft betrekking op een thema dat past binnen het profiel waarin de leerling onderwijs volgt.
2. Het profielwerkstuk wordt in tweetallen gemaakt. Leerlingen kunnen in incidentele gevallen een verzoek indienen bij de examencommissie om het profielwerkstuk alleen of in meertallen te maken.
3. De leerling ontvangt bij aanvang een handleiding voor het profielwerkstuk. Daarin wordt onder andere uitgelegd hoe de beoordeling tot stand komt; een combinatie van product en proces, inclusief presentatie.
4. De beoordeling vindt plaats door de begeleidende vakdocent aan de hand van criteria die vooraf aan de leerling bekend zijn gemaakt. De leerling dient de afspraken van de begeleider na te komen. Als dit niet gebeurt, dan heeft dit consequenties voor de eindbeoordeling.
5. Bij het profielwerkstuk worden zowel het proces van de totstandkoming, het product zelf alsmede de presentaties in de beoordeling betrokken. De criteria worden vooraf aan de leerlingen bekendgemaakt.
6. Het profielwerkstuk weegt mee in het combinatiecijfer voor havo en vwo, waaronder ook vakken als levensbeschouwing, maatschappijleer en ckv vallen.
7. De titel, de beoordeling van het profielwerkstuk en de vakken waarop het profielwerkstuk betrekking heeft, worden apart op de cijferlijst vermeld.

Artikel 58 Inzage beoordeling en normering van gemaakte schoolexamens

1. De leerling heeft het recht om samen met de examinator het gemaakte werk in te kijken, zodat duidelijk is hoe het gemaakte schoolexamen is beoordeeld en genormeerd.

Artikel 59 Herkansingen

Een leerling heeft het recht om deel te nemen aan herkansingen van schoolexamens. Hier zijn echter wel voorwaarden aan verbonden. Deze voorwaarden zijn:

1. Niet alle toetsen zijn te herkansen. In het PTA staat voor ieder vak opgenomen welke toetsen/praktische opdrachten voor een herkansing in aanmerking kunnen komen.
2. Leerlingen kunnen maximaal 4 schoolexamens herkansen:
   a. Vmbo
      i. In de voorexamenklassen hebben de leerlingen na periode 2 de mogelijkheid om één schoolexamen te herkansen uit periode 1 of 2. Na periode 3 hebben zij de mogelijkheid om één schoolexamen te herkansen uit periode 3.
      ii. In de examenklassen hebben de leerlingen na periode 1 de mogelijkheid om één schoolexamen te herkansen uit periode 4 van de voorexamenklas of periode 1 van de examenklas. Na periode 2 hebben zij de mogelijkheid om 1 schoolexamen uit periode 2 te herkansen.
   b. Havo/vwo
      i. In de voorexamenklassen hebben de leerlingen na periode 1 de mogelijkheid om één herkansbaar schoolexamen uit periode 1 te herkansen. Na periode 3 hebben zij

de mogelijkheid om één herkansbaar schoolexamen uit periode 2 of 3 te herkansen.

ii. In de examenklassen hebben de leerlingen na periode 1 de mogelijkheid om één herkansbaar schoolexamen te herkansen uit periode 4 van de voorexamenklas of periode 1 van de examenklas. Na periode 2 hebben zij de mogelijkheid één herkansbaar schoolexamen uit periode 2 te herkansen.

3. De dagen waarop de herkansingen plaatsvinden, zijn opgenomen in het jaarrooster.
4. Het lokalenrooster wordt minimaal 3 werkdagen voorafgaand aan de eerste dag waarop de herkansing wordt afgenomen, bekend gemaakt.
5. Het rooster met de examenlokalen wordt gecommuniceerd via Magister.
6. Een leerling geeft via Magister door welk schoolexamen hij wil herkansen.
7. Indien een leerling de herkansing in Magister niet tijdig of foutief invult, vervalt daarmee zijn recht op herkansen.
8. Indien een leerling voor enig onderdeel van het schriftelijk examen niet aan een herkansing kan deelnemen, vervalt de mogelijkheid om het vak op een ander tijdstip te herkansen.
9. Indien een leerling zich inschrijft voor een herkansing, maar voor deze herkansing ongeoorloofd afwezig is, vervalt het recht op een herkansing in de volgende herkansingsperiode.
10. De examencommissie kan in uitzonderlijke gevallen een extra herkansing toewijzen.

Artikel 60 Inhoud van de herkansing

1. Toetsen moeten in hun geheel worden herkanst. Herkansingen hebben in beginsel dezelfde vorm, duur en zwaarte als de oorspronkelijke toetsen.
2. Praktische (deel)opdrachten kunnen worden herkanst door het aanvullen of opnieuw uitvoeren van de oorspronkelijke opdracht.

Artikel 61 Beoordeling van schoolexamen in geval van herkansing

1. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of een herkansing, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Artikel 62 Herexamen schoolexamen vmbo zonder Centraal Examen

1. Indien een leerling ongeoorloofd afwezig is bij het herexamen, vervalt de mogelijkheid tot herkansen van deze toets.
2. De examenleerling die eindexamen vmbo aflegt kan het schoolexamen maatschappijleer behorend tot het gemeenschappelijk deel van de leerwegen opnieuw afleggen, indien hij voor dat vak een eindcijfer heeft behaald lager dan 6.
3. De rector kan bepalen dat een examenleerling voor een of meer andere vakken dan maatschappijleer het schoolexamen waarin geen Centraal Examen wordt afgenomen, opnieuw kan afleggen.
4. Het herexamen omvat door de rector aangegeven onderdelen van het examenprogramma.
5. De rector stelt vast hoe het cijfer van het herexamen wordt bepaald.
6. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het schoolexamen of het herexamen, is het definitieve cijfer van het schoolexamen in dat vak.

Artikel 63 Verstrekking beoordeling schoolexamen

1. Bij afsluiting van een periode verstrekt de rector het volgende:
    a. Een overzicht van alle tot dan toe behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
2. Voor de aanvang van het Centraal Examen verstrekt de rector het volgende:
    a. Het cijfer of de cijfers voor het schoolexamen;
    b. De beoordeling van de vakken waarvoor geen cijfer wordt vastgesteld;
    c. De beoordeling van het profielwerkstuk in het vmbo; en
    d. een overzicht van behaalde resultaten van alle onderdelen in het examendossier.
3. De rector en de examensecretaris tekenen voor de verstrekking van de in het tweede lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

4. De leerling tekent voor ontvangst van de in het tweede lid genoemde cijfers, beoordelingen en overzicht.

Artikel 64 Gemiddeld eindcijfer schoolexamens

1. Het eindcijfer voor het schoolexamen is het gewogen gemiddelde van de beoordelingen voor de schoolexamens die aan de leerling zijn gegeven. De totstandkoming van het cijfer, het gewogen gemiddelde, voor het schoolexamen van de afzonderlijke vakken is vastgelegd in het vakinhoudelijke gedeelte van het PTA.
2. Bij de bepaling van het gewogen gemiddelde wordt het verkregen getal naar beneden afgerond als de eerste twee getallen achter de komma .44 of lager zijn. Het getal wordt naar boven afgerond als de eerste twee getallen achter de komma .45 of hoger zijn.
3. Als in enig vak in het schoolexamen een opdracht wordt aangemerkt als handelingsdeel, dient dit als "voldaan" te worden afgesloten, daar er anders geen eindcijfer voor het schoolexamen kan worden vastgesteld.
4. Het profielwerkstuk wordt bij havo/ vwo met een cijfer beoordeeld.

Artikel 65 Overgang en behaalde resultaten bij opstromen, afstromen, instromen, doubleren en zakken in examenjaren

1. Alle behaalde cijfers in het voorexamenjaar zullen bij de overgang in de beoordeling worden meegenomen om te bepalen of leerlingen succesvol het eindexamenjaar kunnen aanvangen.
2. Er zijn een aantal situaties die vragen om 'maatwerk' in het nieuwe schooljaar. Te denken valt aan:
   a. Opstromen: hierbij geldt dat de leerling het PTA op het opgestroomde niveau volledig moet afsluiten. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld welke schoolexamens ingehaald dienen te worden. De leerling ontvangt vóór 1 oktober een overzicht en planning.
   b. Afstromen: hierbij geldt dat de leerling het PTA op het afgestroomde niveau volledig moet afsluiten. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld welke schoolexamens ingehaald dienen te worden. De leerling ontvangt vóór 1 oktober een overzicht en planning.
   c. Doubleren in het voorexamenjaar: alle behaalde resultaten in het voorexamenjaar komen te vervallen. De leerling komt in aanmerking voor vrijstelling voor de schoolexamenvakken die in het voorexamenjaar met tenminste een voldoende zijn afgerond. Aan de hand van het geldend PTA wordt beoordeeld of dit verzoek gehonoreerd kan worden. De leerling ontvangt voor 1 oktober schriftelijk uitsluitsel.
   d. Instromen: leerlingen die vanuit een andere school instromen, hebben mogelijk schoolexamens gemist. Vanuit hun vakkenkeuze voor het diploma wordt aan de hand van het geldende PTA bepaald voor welke vakken zij nog leerstof moeten inhalen voor hun examendossier. Per leerling wordt een individueel traject opgesteld waaruit blijkt voor welke vakken nog (extra) toetsen moeten worden ingehaald en binnen welk tijdsbestek.
   e. Zakken: alle behaalde resultaten komen te vervallen. De leerling dient alle onderdelen opnieuw te maken, met uitzondering van het profielwerkstuk, mits voldoende afgerond.

Artikel 66 Schoolexamen rekenen havo

1. Leerlingen die geen eindexamen afleggen in wiskunde maken een schoolexamen rekenen. Het gaat hierbij om de volgende leerlingen:
   a. Havoleerlingen die het examenprofiel Cultuur & Maatschappij volgen en geen examen afleggen in wiskunde A of B
2. Het schoolexamen rekenen is dekkend voor de aangewezen referentieniveaus per schoolsoort/leerweg
3. Het schoolexamen rekenen kent een passende cesuur
4. Het schoolexamen rekenen bestaat uit één of meerdere schoolexamentoetsen
5. Het schoolexamen rekenen wordt opgenomen in het PTA
6. De uitslag van het schoolexamen rekenen wordt opgenomen als bijlage bij de cijferlijst
7. De uitslag van het schoolexamen rekenen weegt niet mee in de slaag-zakregeling

Artikel 67 Bewaren schoolexamenwerk

Het gemaakte werk van het schoolexamen van de leerlingen wordt gedurende tenminste 6 maanden na vaststelling van de uitslag bewaard door de rector ter inzage voor belanghebbenden.

Artikel 68 Geldigheid schoolexamens bij tijdelijk verblijf in het buitenland

1. Reeds behaalde cijfers voor het schoolexamen blijven in beginsel geldig bij een tijdelijk verblijf in het buitenland.
2. Indien sprake is van uitschrijving, behoudt de schoolleiding zich het recht voor om, bij herinschrijving, te bepalen of (delen van) het schoolexamen opnieuw moeten worden afgelegd.
3. Bij deze beslissing wordt rekening gehouden met:
   a. de duur van het verblijf,
   b. de aard van de gevolgde opleiding in het buitenland,
   c. de aansluiting op het Nederlandse examenprogramma, en
   d. de resultaten die de leerling eerder heeft behaald.
4. De beslissing wordt gemotiveerd en schriftelijk vastgelegd.

Hoofdstuk 4 Het Centraal Examen

Artikel 69 Centraal Examen

1. Het Centraal Examen heeft drie afnameperiodes. Deze worden aangeduid als eerste, tweede en derde tijdvak. Het tweede en derde tijdvak bieden de examenleerling de gelegenheid om het Centraal Examen alsnog te voltooien, dan wel het Centraal Examen te herkansen.
2. Het eerste en tweede tijdvak vallen in het laatste leerjaar. Het derde tijdvak is aansluitend op het laatste leerjaar.
3. Het Centraal Examen basis/kader heeft 1 afnameperiode. Binnen deze periode valt het examen en de herkansing.
4. Het College voor Toetsen en Examens (CvTE) kan bepalen dat voor een Centraal Examen wordt afgeweken van de afnameperiodes.
5. De rector kan leerlingen de gelegenheid geven om in het voorlaatste leerjaar of in het daaraan voorafgaande leerjaar het Centraal Examen in een of meer vakken, maar niet in alle vakken, af te leggen.
   a. De bepalingen in dit reglement ten aanzien van de uitslag van het eindexamen zijn onverkort van toepassing.
   b. Indien een situatie als het eerste lid aan de orde is, zal het derde tijdvak aansluitend aan het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar afgenomen worden door het CvTE.
   c. Indien een leerling in een of meer vakken Centraal Examen heeft afgelegd in het voorlaatste jaar of direct daaraan voorafgaande leerjaar, en niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit Centraal Examen of deze centrale examens behaalde resultaten.
6. Het Centraal Examen in het derde tijdvak wordt afgenomen door het CvTE.
7. Op het examenwerk van het Centraal Examen vindt een tweede correctie plaats door een gecommitteerde. Bij ministeriële regeling kunnen examens of examenonderdelen worden aangewezen waarbij geen tweede correctie plaatsvindt.
8. De rector stelt het cijfer voor het Centraal Examen in een vak vast.

Artikel 70 Afwijkend tijdstip Centraal Examen

1. Het CvTE kan bepalen dat een Centraal Examen in een vak wordt afgenomen op een tijdstip dat is gelegen voor de aanvang van het eerste tijdvak.
2. Het CvTE kan voor een Centraal Examen in een vak een afnameperiode instellen waarbinnen de rector zelf de afnametijdstippen bepaalt. Deze afnameperiode vangt niet eerder aan dan op 1 april van dat examenjaar en omvat het eerste en tweede tijdvak van dat examenjaar.

Artikel 71 De opgaven voor het Centraal Examen

1. Onze Minister draagt er zorg voor dat de opgaven voor het Centraal Examen tijdig beschikbaar worden gesteld aan de rector van de school.
2. De rector draagt er zorg voor, dat de opgaven voor het Centraal Examen geheim blijven tot de aanvang van de toets waarvoor deze opgaven dienen.
3. Het CvTE kan opgaven aanwijzen waarop het tweede lid niet van toepassing is.

Artikel 72 Afname Centraal Examen

1. De rector draagt zorg voor het nodige toezicht bij het Centraal Examen.
2. Tijdens het Centraal Examen worden aan de examenleerlingen geen mededelingen van welke aard ook over de opgaven gedaan, uitgezonderd mededelingen van het CvTE.
3. Zij die toezicht hebben gehouden, maken een proces-verbaal op. Zij leveren dit in bij de rector samen met het gemaakte examenwerk.
4. Een examenleerling wordt tot uiterlijk een half uur na aanvang tot een toets toegelaten.
5. De aan de examenleerlingen voorgelegde opgaven blijven in het examenlokaal tot het einde van die toets.
6. Het CvTE kan regels stellen voor de uitvoering van een toets van het Centraal Examen.

Artikel 73 Afname centrale schriftelijke examens

1. Voor de aanvang van elk examen controleert een lid van de examencommissie, de examensecretaris of de rector of elke leerling aanwezig is. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
2. Een examenleerling wordt tot uiterlijk een half uur na de aanvang tot een examen toegelaten. De eindtijd van het examen blijft hetzelfde.
3. Nadat alle leerlingen hun plaats hebben ingenomen, toont een daartoe aangewezen toezichthouder de leerlingen de gesloten pakketten en wordt aan de hand van de vermelde gegevens omtrent vak, datum en uur gecontroleerd of dit de juiste pakketten zijn. Deze gegevens en eventueel andere op het pakket vermelde gegevens worden daarna hardop aan de leerlingen voorgelezen ter controle.
4. De examensecretaris of de daartoe aangewezen toezichthouder opent vervolgens de pakketten met opgaven en eventuele uitwerkbijlagen in aanwezigheid van de leerlingen.
5. Na het openen van de pakketten is het verboden enige mededeling of inlichting over het werk aan de leerlingen te verstrekken, met uitzondering van mededelingen die door het CvTE aan school zijn verstrekt.
6. Onmiddellijk na het openen van de pakketten, worden de opgaven en eventuele uitwerkbijlagen uitgedeeld en heerst er absolute stilte.
7. Het werk wordt gemaakt op door de school gewaarmerkt papier. Het door de school gewaarmerkt kladpapier wordt door de school verstrekt.
8. De leerling plaatst zijn naam en examennummer op alle pagina's van het werk.
9. Eindexamens worden gemaakt met blauwe of zwarte pen. Tekeningen of grafieken mogen met potlood worden gemaakt. Het gebruik van correctielak, -pen of-lint is niet toegestaan.
10. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het eindexamen.
11. Hulpmiddelen mogen niet worden (uit)geleend.
12. De leerling mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch of slimme (AI-)bril) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
13. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking[10] die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
14. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan zonder toestemming van de toezichthouder de examenzaal te verlaten.
15. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
16. Gedurende het examen is het niet toegestaan om de opgaven de examenzaal mee uit te nemen.
17. Leerlingen leveren het gemaakte examenwerk persoonlijk in bij de aanwezige toezichthouder in de examenzaal door het werk gesorteerd met de opgaven bovenop op de hoek van de bank neer te leggen en te wachten tot het werk is ingenomen.
18. De door de leerling gemaakte notities mogen door de leerling niet tijdens het examen mee worden genomen.
19. Indien een leerling een computer/device gebruikt als schrijfinstrument wordt de volgende procedure gevolgd: de leerling geeft aan het werk in te willen leveren. Daarna neemt de toezichthouder dit werk in ontvangst en maakt een uitdraai van het gemaakte werk. Vervolgens controleert de leerling het geprinte werk en tekent voor akkoord.
20. De surveillant die uitwerkingen van een examen inneemt controleert of het aantal ingeleverde blaadjes klopt met het aangegeven aantal.
21. Na het inleveren van het examenwerk mag de leerling onder geen beding wijzigingen of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
22. De surveillant noteert op het proces-verbaal de tijd waarop de leerling het examenwerk heeft ingeleverd en levert dit in bij de rector samen met het gemaakte examenwerk.
23. De surveillant die vaststelt dat een leerling die voortijdig de examenzaal verlaat, het werk niet volledig heeft gemaakt, onthoudt zich van commentaar.
24. Alle surveillanten ondertekenen de processen-verbaal.
25. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
26. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
27. Leerlingen mogen de zaal verlaten na 90, 105 of 120 minuten.
28. De toezichthouder geeft een kwartier voor het eind aan hoeveel tijd er nog rest en geeft het eindtijdstip van de reguliere eindexamenzitting aan. Deze vermeldt daarbij dat de leerlingen die recht hebben op verlengde examentijd mogen doorwerken. Leerlingen mogen de

[10] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

examenzaal pas verlaten nadat zij het gemaakte examenwerk persoonlijk hebben ingeleverd bij de toezichthouder en het signaal tot verlaten van de examenzaal is gegeven.
29. Aan het einde van een zitting blijven de leerlingen zitten tot het sein wordt gegeven de examenzaal te verlaten.
30. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
31. Indien een leerling onverhoopt het examenwerk met potlood heeft gemaakt, wordt het gemaakte werk onmiddellijk na afloop van de zitting gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie.
32. Voor leerlingen die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van:
    a. Vmbo
        i. 15 minuten bij een examen van 60 minuten
        ii. 30 minuten bij een examen van 90 minuten
    b. Havo/vwo
        i. 30 minuten bij alle examens

Artikel 74 Afname flexibele digitale examens

1. De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het Centraal Examen geheim blijven tot de aanvang van de zitting waarbij deze opgaven aan de leerlingen worden voorgelegd.
2. De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het Centraal Examen geheim blijven tot de aanvang van de zitting waarbij deze opgaven aan de leerlingen worden voorgelegd.
3. Een examenleerling wordt tot uiterlijk een half uur na de aanvang tot een examen toegelaten.
4. Voor de aanvang van elk examen controleert een lid van de examencommissie, de examensecretaris of de rector of elke leerling aanwezig is. Elke leerling die afwezig is wordt genoteerd op het proces-verbaal.
5. De rector van de school draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het Centraal Examen wordt uitgeoefend.
6. De examensecretaris, systeembeheerder, surveillanten en examinatoren tekenen voor geheimhouding van de examenopgaven.
7. De afnameleider zorgt ervoor dat de ingeplande examens pas vlak voor de afname vrijgegeven worden.
8. Nadat alle leerlingen hun plaats hebben ingenomen, toont de afnameleider de toegangscode van Facet.
9. Na het starten van de examens is het verboden enige mededeling of inlichting over het werk aan de leerlingen te verstrekken, met uitzondering van mededelingen die door het CVTE aan school zijn verstrekt.
10. Onmiddellijk na het invoeren van de inlogcode heerst er absolute stilte.
11. Alleen de toegestane hulpmiddelen mogen worden gebruikt bij het eindexamen.
12. De leerling mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch of AI-bril) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
13. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking[11] – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
14. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan zonder toestemming van de toezichthouder de examenzaal te verlaten.
15. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
16. Het werk wordt gemaakt op computers/devices van school, waarbij de leerling geen toegang heeft tot gegevens die tijdens het Centraal Examen niet toegankelijk mogen zijn.
17. De leerlingen kunnen tijdens het examen geen kennis nemen van elkaars antwoorden.
18. De door de leerling gemaakte notities mogen door de leerling na afloop van de afname niet mee worden genomen.
19. Er mogen geen examenopgaven worden gefotografeerd/gefilmd of geregistreerd (schermafdruk).
20. Alle surveillanten ondertekenen de processen-verbaal.
21. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
22. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
23. Leerlingen mogen vertrekken:
    a. Vmbo
        i. Na 45, 60 of 75 minuten
    b. Havo/vwo

[11] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

i. 30 minuten voor het einde van het examen of bij de reguliere eindtijd

24. De afnameleider geeft een kwartier voor het eind aan hoeveel tijd er nog rest en geeft het eindtijdstip van de reguliere eindexamenzitting aan. Deze vermeldt daarbij dat de leerlingen die recht hebben op verlengde examentijd mogen doorwerken. Leerlingen mogen de examenzaal pas verlaten nadat zij het gemaakte examenwerk correct en onder toezicht van de afnameleider hebben opgeslagen.
25. Aan het einde van een zitting blijven de leerlingen zitten tot het sein wordt gegeven de examenzaal te verlaten.
26. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
27. De afnameleider controleert aan het einde van de zitting dat alle examens zijn opgeslagen.
28. Voor leerlingen die recht hebben op tijdverlenging, geldt een tijdverlenging van:
    a. Vmbo
        i. 15 minuten bij een examen van 60 minuten
        ii. 30 minuten bij een examen van 90 minuten
    b. Havo/vwo
        i. 30 minuten bij alle examens
29. Na het inleveren van het examen mag de leerling onder geen beding nog worden toegestaan aan het betreffende examen te werken.

Artikel 75 Afname centrale praktische examens

1. De rector zorgt ervoor, dat de opgaven voor het Centraal Examen geheim blijven tot de aanvang van de zitting waarbij deze opgaven aan de leerlingen worden voorgelegd.
2. Voor de aanvang van elk examen controleert een lid van de examencommissie, de examensecretaris of de rector of elke leerling aanwezig is.
3. Een examenleerling wordt tot uiterlijk een half uur na de aanvang tot een examen toegelaten.
4. De rector van de school draagt er zorg voor dat het nodige toezicht bij het CSPE wordt uitgeoefend.
5. De examensecretaris, systeembeheerder, surveillanten en examinatoren tekenen voor geheimhouding van de examenopgaven.
6. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of per leerling alle benodigde opgaven, digitale bestanden, materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen aanwezig zijn.
7. Voor aanvang van iedere zitting wordt gecontroleerd of de werkplekken per leerling zo ingericht zijn dat elke leerling, mede gelet op de aard en inhoud van de opgaven, individueel kan werken.
8. Voor aanvang van iedere zitting van een praktijkexamen wordt gecontroleerd of de correctievoorschriften voor de examinatoren aanwezig zijn.
9. Voor aanvang van iedere zitting van een praktijkopdracht, waarbij leerlingen digitale opdrachten moeten uitvoeren, wordt gecontroleerd of één of meerdere printers beschikbaar zijn waarmee leerlingen een afdruk kunnen maken van opdrachten die door hen moeten worden ingeleverd.
10. Alleen de toegestane hulpmiddelen worden gebruikt bij het centraal eindexamen. De toegestane hulpmiddelen zijn opgenomen in het PTA.
11. De leerling mag geen mobiele telefoon bij zich hebben of andere apparatuur (zoals een smartwatch en AI-bril) waarmee contact met anderen kan worden gemaakt.
12. In het examenlokaal zijn jassen, etuis en hoofdbedekking[12] – die verhindert dat de ogen goed zichtbaar zijn – niet toegestaan.
13. Gedurende het examen is het de leerling niet toegestaan zonder toestemming van de toezichthouder de examenzaal te verlaten.
14. Gedurende het examen kan een leerling enkel onder toezicht van een toezichthouder de examenzaal verlaten voor een toiletbezoek.
15. Bij het maken van hetzelfde examen is er voor alle leerlingen een eenduidige startsituatie.
16. Op de overzichtslijst met leerlingen wordt aangetekend op welk moment de leerling zijn (deel)opdracht inlevert.
17. Op de overzichtslijst met leerlingen wordt aangetekend wanneer de richttijd van een onderdeel van het CSPE wordt overschreden en wat de reden van de overschrijding is.
18. Er mag geen hulp aan leerlingen worden geboden, tenzij anders vermeld in het vakspecifieke deel van deze instructie of in het correctievoorschrift.

[12] Hoofdbedekking: conform model Leerlingenstatuut OMO, hoofdstuk III, artikel 18.

19. Het werk wordt, indien noodzakelijk, gemaakt op computers/devices van school, waarbij de leerling geen toegang heeft tot gegevens die tijdens het Centraal Examen niet toegankelijk mogen zijn.
20. De door de leerling gemaakte notities mogen door de leerling na afloop van de afname niet mee worden genomen.
21. De gemaakte examenproducten mogen niet openbaar gemaakt worden voordat de landelijke examenperiode is afgelopen (eind tweede tijdvak).
22. Eventuele foto- of filmopnamen van de afname en/of gemaakte producten worden gemaakt door een aangewezen examenfunctionaris en deze worden pas toegankelijk gemaakt na afloop van de landelijke examenperiode.
23. De leerling mag geen opname maken tenzij een opname een onderdeel is van de praktische opdracht.
24. Alle surveillanten ondertekenen de processen-verbaal.
25. De surveillant vermeldt bijzonderheden over het verloop van het examen in het proces-verbaal.
26. In de examenzaal hangt een klok op een voor alle leerlingen duidelijk zichtbare plek.
27. Leerlingen mogen na 50% van de examentijd vertrekken.
28. De toezichthouder geeft een kwartier voor het eind aan hoeveel tijd er nog rest. Deze vermeldt daarbij dat de leerlingen die recht hebben op verlengde examentijd mogen doorwerken. Leerlingen mogen pas vertrekken nadat zij het gemaakte examenwerk persoonlijk hebben 'ingeleverd' en het signaal tot vertrek is gegeven.
29. Deelname aan een zitting betekent dat eenmaal gemaakt werk zijn geldigheid behoudt.
30. De toezichthouder controleert aan het einde van het examen of alle werkstukken zijn ingeleverd.
31. Na het inleveren van het examen mag de leerling onder geen beding nog worden toegestaan aan het betreffende examen te werken.

Artikel 76 Centraal Examen bij verhindering in eerste of tweede tijdvak

1. Indien een examenleerling om een geldige reden, ter beoordeling aan de rector, is verhinderd bij het Centraal Examen van een of meer vakken in het eerste tijdvak aanwezig te zijn, krijgt hij in het tweede tijdvak de gelegenheid het Centraal Examen alsnog te voltooien. De examenleerling maakt in dat geval maximaal twee toetsen per dag.
2. Indien de rector zelf de afnametijdstippen van een Centraal Examen bepaalt, kan de rector een examenleerling de gelegenheid geven om binnen de afnameperiode die het college daarvoor heeft ingesteld, alsnog het Centraal Examen te voltooien, waarvoor hij eerder was verhinderd.
3. Indien een leerling ook in het tweede tijdvak om een geldige reden, ter beoordeling van de rector, verhinderd is, of als hij het Centraal Examen in het tweede tijdvak niet kan voltooien, wordt hij in de gelegenheid gesteld in het derde tijdvak ten overstaan van het CvTE zijn eindexamen te voltooien.
4. De leerling meldt zich zo spoedig mogelijk door tussenkomst van de rector aan bij de voorzitter van de desbetreffende staatsexamencommissie. In dat geval deelt de rector aan de commissie mede welke cijfers de leerling voor het schoolexamen en het eventueel reeds afgelegde gedeelte van het Centraal Examen heeft behaald, alsmede, wanneer dat zich voordoet:
   a. dat ten behoeve van de leerling op grond van artikel 3.54 UB WVO 2020 toestemming is verleend dat met betrekking tot het vak Nederlandse taal en letterkunde dan wel tot het vak Nederlandse taal of tot enig vak, waarbij het gebruik van de Nederlandse taal van overwegende betekenis is, wordt afgeweken van de voorschriften gegeven bij of krachtens dit besluit;
   b. dat ten behoeve van de gehandicapte leerling op grond van artikel 3.54 UB WVO 2020, toestemming is verleend dat hij het Centraal Examen geheel of gedeeltelijk aflegt op een wijze die is aangepast aan zijn mogelijkheden.
5. Na afloop van het derde tijdvak deelt de staatsexamencommissie het resultaat mede aan de rector.

Artikel 77 Te laat komen bij een Centraal Examen

1. Een leerling die te laat komt mag uiterlijk tot een half uur na aanvang van de zitting worden toegelaten tot de examenzaal. Hij levert zijn werk in aan het einde van de officiële zitting, de zittingsduur wordt niet verlengd.
2. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling te laat was en de eventuele gevolgen hiervan.

3. Leerlingen die meer dan een half uur te laat komen worden niet meer toegelaten tot de zitting.
4. Bij een geldige reden, te beoordelen door de examensecretaris en/of rector kunnen zij voor dit vak verwezen worden naar het tweede tijdvak.
5. De rector informeert de leerling en/of ouder(s) schriftelijk over de consequenties van het te laat komen.

Artikel 78 Onwel worden tijdens een Centraal Examen

1. Een leerling die tijdens een zitting onwel wordt, wordt door een van de toezichthouder(s) begeleid bij het verlaten van de examenzaal. In overleg met de leerling beoordeelt een lid van de examencommissie, de examensecretaris of de rector of de door hen aangewezen persoon of de leerling in staat is het examen te hervatten.
2. Indien de leerling het werk niet kan hervatten, kan de examensecretaris en/of rector, zo mogelijk op grond van een medische verklaring, aan de inspectie verzoeken te beslissen, dat het gemaakte werk ongeldig is. De leerling mag, indien de inspectie het werk ongeldig verklaart, in het tweede tijdvak opnieuw aan de zitting voor het desbetreffende vak deelnemen. In het geval van een digitaal examen kan na contact met de inspectie een nieuwe toets worden ingepland.
3. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling ziek is geworden bij het centraal eindexamen.
4. De rector informeert de leerling en/of ouder(s)/verzorger(s) schriftelijk over de wijze waarop het examen zal worden afgerond.

Artikel 79 Bijzondere omstandigheden Centraal Examen

1. Leerlingen zijn verplicht vóór aanvang van een examenzitting eigen ziekteverschijnselen dan wel zeer bijzondere omstandigheden (bijvoorbeeld ernstige ziekte of overlijden in de familie) te melden bij de rector. In overleg met de examencommissie wordt vastgesteld of de leerling in staat is aan de zitting deel te nemen of wordt verwezen naar het tweede tijdvak. Op het proces-verbaal wordt aangegeven dat de leerling verhinderd is bij het centraal eindexamen.
2. Indien een leerling door enigerlei omstandigheid niet bij een zitting in de examenzaal aanwezig kan zijn, maar wel in staat is aan het examen deel te nemen, wordt uitsluitend via de Inspectie het examen beschikbaar gesteld.
3. Indien de leerling zonder geldige reden niet aanwezig is bij het centraal eindexamen besluit de rector welke maatregel genoemd in artikel 3.58 lid 1-3 UB WVO 2020 genomen wordt. De rector informeert de leerling en/of ouder(s) schriftelijk over de genomen maatregelen en de consequenties hiervan voor de verdere afronding van het examen.
4. Indien de leerling het gemaakte examenwerk niet volgens de regels inlevert, beslist de rector over het al dan niet ongeldig verklaren van het gemaakte examenwerk. Dit na overleg met de inspectie van het onderwijs.

Artikel 80 Fraude tijdens een Centraal Examen

1. Indien een surveillant bij een Centraal Examen waarneemt dat een leerling zich schuldig maakt aan een onregelmatigheid stelt hij de betreffende leerling hier onmiddellijk van in kennis.
2. De leerling wordt – als het enigszins mogelijk is - in staat gesteld het werk af te maken.
3. De leerling krijgt een nieuw antwoordblad.
4. Op alle oorspronkelijke bladen wordt een melding van fraude aangetekend. Om te voorkomen dat de leerling iets kan uitwissen worden alle bladen vervolgens ingenomen.
5. De surveillant maakt van het geconstateerde melding op het proces-verbaal.
6. Uiterlijk direct na afloop van het examen wordt de rector van het voorval mondeling en schriftelijk in kennis gesteld. De rector stelt een onderzoek in, waarbij de verschillende betrokkenen worden gehoord.
7. Nadat het onderzoek is afgesloten neemt de rector een beslissing betreffende de daadwerkelijke fraude en de eventueel te nemen maatregelen.
8. De leerling en diens ouder(s) worden schriftelijk van de beslissing van de rector in kennis gesteld. De leerling wordt gewezen op de beroepsmogelijkheid.
9. De rector stelt tevens de inspectie op de hoogte van zijn beslissing.

10. Indien de leerling het gemaakte examenwerk niet volgens de regels inlevert, beslist de rector over het al dan niet opleggen van een maatregel conform artikel 12 van dit examenreglement. Dit na overleg met de inspectie van het onderwijs.
11. Leerlingen moeten zich beschikbaar houden tot en met de herkansingen.

Artikel 81 Beoordeling Centraal Examen door examinator en gecommitteerde

1. De rector doet aan de examinator in een vak toekomen:
   a. het gemaakte werk van het Centraal Examen;
   b. een exemplaar van de opgaven;
   c. de beoordelingsnormen; en
   d. het proces-verbaal van het examen.
2. De examinator zorgt ervoor dat het gemaakte werk wordt gescand.
3. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe.
4. De examinator drukt zijn beoordeling uit in de score.
5. De examinator zendt de score en het beoordeelde werk aan de rector.
6. Indien een leerling onverhoopt het examenwerk met potlood heeft gemaakt, wordt het gemaakte werk onmiddellijk na afloop van de zitting gekopieerd. Het origineel wordt bewaard in de kluis. De corrector ontvangt de kopie ter correctie.
7. De examinator vult zijn score in WOLF in.
8. Gemaakt werk wordt uiterlijk op de door de examensecretaris aangegeven datum ingeleverd om verzonden te worden.
9. De rector doet aan rector van de gecommitteerde toekomen:
   a. het gemaakte werk van het Centraal Examen;
   b. een exemplaar van de opgaven;
   c. de beoordelingsnormen; en
   d. het proces-verbaal van het examen.
10. De rector van de gecommitteerde doet de documenten toekomen aan de gecommitteerde.
11. De gecommitteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring over de verrichte correctie. Deze verklaring is medeondertekend door de rector van de school waar de gecommitteerde werkzaam is. De gecommitteerde vult de score in WOLF in.

Artikel 82 Beoordeling Centraal Digitaal Examen C(S)PE

1. Bij het maken van het digitale examen is een toezichthouder en een afnameleider aanwezig.
2. Bij digitale examinering met gebruikmaking van de daartoe door het CvTE beschikbaar gestelde programmatuur worden de handelingen digitaal verricht, uitgezonderd de handelingen die betrekking hebben op het proces-verbaal.
3. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe.
4. Gemaakt werk wordt uiterlijk op de door de examensecretaris aangegeven datum ingeleverd en gereed gemeld.
5. De gecommitteerde, tweede corrector, beoordeelt het werk, overlegt met de examinator, eerste corrector en vult de verklaring betreffende het correctiewerk in.

Artikel 83 Beoordeling Centraal Examen C(S)PE door examinator en door tweede examinator

1. De rector draagt er zorg voor dat bij het maken van het c(s)pe van een eindexamen vmbo een examinator in het vak of programma aanwezig is.
2. De examinator beoordeelt de prestaties van de examenleerling tijdens het maken van de opgaven en legt zijn bevindingen van de verrichtingen van de examenleerling schriftelijk vast, volgens daar door het CvTE gegeven richtlijnen.
3. De examinator beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past daarbij de beoordelingsnormen toe.
4. De examinator drukt zijn beoordeling uit in de score.
5. De examinator vult zijn score in WOLF in.
6. De examinator doet de score en voor zover mogelijk het beoordeelde werk toekomen aan de rector.

7. Voor het cspe van het eindexamen vmbo vindt de beoordeling ook plaats door een tweede examinator. De tweede examinator kan een deskundige of een examinator van de school zijn.
8. De tweede examinator beoordeelt het resultaat van de opgaven en de verrichtingen van de examenleerling zoals blijkend uit de schriftelijke vastlegging.
9. De rector overhandigt aan de tweede examinator:
   a. een exemplaar van de opgaven;
   b. de beoordelingsnormen;
   c. het proces-verbaal van het examen; en
   d. de regels voor het bepalen van de score.

Artikel 84 Vaststelling score en cijfer Centraal Examen

1. De examinator en de gecommitteerden stellen in onderling overleg de score van het Centraal Examen vast.
2. Indien de examinator en de gecommitteerde niet tot overeenstemming over de score komen, wordt het geschil voorgelegd aan de rector van de gecommitteerde. De rector van de gecommitteerde kan hierover in overleg treden met de rector van de examinator.
3. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.
4. De rector stelt het cijfer voor het Centraal Examen in een vak vast op grond van de score, bedoeld in het eerste lid, of de beoordeling in het derde lid, en met inachtneming van de regels zoals bedoeld in artikel 2, lid 2 onder e van de Wet College voor toetsen en examens.

Artikel 85 Vaststelling uitslag eindexamen

1. De rector stelt de eindcijfers van het eindexamen vast.
2. De rector en de examensecretaris stellen de uitslag van het eindexamen vast. De uitslag luidt «geslaagd» of «afgewezen».

Artikel 86 Eindcijfer vakken eindexamen

1. Het eindcijfer voor alle vakken van het eindexamen wordt uitgedrukt in een geheel cijfer uit de reeks 1 tot en met 10.
2. De rector bepaalt het eindcijfer op het rekenkundig gemiddelde van het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het Centraal Examen. Indien de uitkomst van de berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
3. Indien in een vak alleen een schoolexamen is afgenomen en niet ook een Centraal Examen, is het cijfer voor het schoolexamen ook het eindcijfer.

Artikel 87 Vaststelling uitslag eindexamen

1. De rector stelt voor de vaststelling van de uitslag van het eindexamen vast of de examenleerling het eindexamen heeft afgelegd in de voor het eindexamen voorgeschreven vakken.
2. De examenleerling toont in voorkomend geval ten genoegen van de rector aan dat hij recht heeft op een vrijstelling.
3. Indien dat nodig is om de examenleerling te laten slagen betrekken de rector en de examensecretaris een of meer eindcijfers van de vakken niet bij de bepaling van de definitieve uitslag. De overgebleven vakken dienen een eindexamen te vormen.

Artikel 88 Uitslag eindexamen vwo en havo

1. De leerling die eindexamen vwo of havo heeft afgelegd is geslaagd indien:
   a. Het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het Centraal Examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is; en
   b. Hij voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en, voor zover van toepassing, wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer 5 of hoger

heeft behaald en hij voor het andere vak of andere hier genoemde vakken als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald;

c. Hij onverminderd onderdeel b:
   - voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 of hoger en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald;
   - voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
   - voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
   - voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer 4 en voor één van deze vakken als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;

d. Hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het tweede lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en

e. Hij voor het vak lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel, de kwalificatie «voldoende» of «goed» heeft behaald.

2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, wordt het gemiddelde van de eindcijfers van ten minste de volgende onderdelen aangemerkt als het eindcijfer van een vak, voor zover voor deze onderdelen een eindcijfer is bepaald: levensbeschouwing, maatschappijleer, culturele en kunstzinnige vorming en het profielwerkstuk. De eindcijfers van deze vakken vormen samen het combinatiecijfer.

Artikel 89 Uitslag eindexamen vmbo

1. De examenleerling die het eindexamen vmbo in een leerweg heeft afgelegd, is geslaagd indien:
   a. Het rekenkundig gemiddelde van zijn bij het Centraal Examen behaalde cijfers ten minste 5,5 is en
   b. hij voor het vak Nederlandse taal als eindcijfer 5 of hoger heeft behaald; en
   c. hij
      - voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als 5 of hoger en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger heeft behaald; of
      - voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of hoger heeft behaald; of
      - voor twee van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer 6 of hoger waarvan ten minste één 7 of meer heeft behaald; en
   d. hij voor geen van de onderdelen, genoemd in het derde of vierde lid, lager dan het eindcijfer 4 heeft behaald; en
   e. hij voor de vakken lichamelijke opvoeding én kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald en;
   f. als het gaat om een eindexamen gemengde of theoretische leerweg: hij voor het profielwerkstuk de kwalificatie 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.
2. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt bij het eindexamen vmbo theoretische leerweg het eindcijfer van een profielvak of beroepsgericht keuzevak behorende tot het eindexamen vmbo gemengde leerweg bij de uitslagbepaling betrokken als deze vakken samen ten minste een volledig beroepsgericht vormen. In dat geval is het vierde lid van overeenkomstige toepassing.
3. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt bij het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van een vak.
4. Bij de uitslagbepaling volgens het eerste lid, onderdeel c, wordt bij het eindexamen vmbo gemengde leerweg het gemiddelde van de eindcijfers van het profielvak en alle beroepsgerichte keuzevakken aangemerkt als het eindcijfer van een vak, met dien verstande

dat het eindcijfer voor het profielvak daarbij net zo vaak meetelt als het aantal eindcijfers van beroepsgerichte keuzevakken dat in de berekening wordt betrokken.
5. De rector bepaalt het eindcijfer, bedoeld in het derde en vierde lid, als het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de samenstellende onderdelen. Indien de uitkomst van deze berekening niet een geheel getal is, wordt dat getal indien het eerste cijfer achter de komma een 4 of lager is, naar beneden afgerond en indien dat cijfer een 5 of hoger is, naar boven afgerond.
6. Zodra de eindcijfers en indien mogelijk de uitslag zijn vastgesteld, maakt de rector deze schriftelijk aan de examenleerling bekend, onder mededeling van het recht van herkansing. Indien de examenleerling geen herexamen doet is deze uitslag de definitieve uitslag.

Artikel 90 Afleggen eindexamen in vak op niveau inschrijving na eindexamen in overeenkomstig vak op hoger niveau

Indien een leerling gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid tot het afleggen van het eindexamen in een overeenkomstig vak op een hoger niveau dan het niveau van de schoolsoort of leerweg van inschrijving, stelt de rector de examenleerling in de gelegenheid alsnog in dat vak het eindexamen af te leggen van die schoolsoort of leerweg.

Artikel 91 Bekendmaking cijfer bij eindexamen in eerder leerjaar

1. Indien een leerling in een of meer vakken eindexamen heeft afgelegd in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar, maakt de rector het eindcijfer van dit eindexamen schriftelijk aan de examenleerling bekend zodra deze is vastgesteld, onder mededeling van het recht van herkansing.
2. Indien een leerling niet is bevorderd tot het volgende leerjaar, vervallen de met dit Centraal Examen of deze centrale examens behaalde resultaten.

Artikel 92 Bekendmaking

1. Zodra de uitslag is vastgesteld zorgt de rector er voor dat de leerling op de hoogte wordt gesteld.
2. De geslaagde leerlingen worden op de dag van de examenuitslag gebeld door hun mentor en geïnformeerd over het behaalde resultaat.
3. De leerlingen krijgen uiterlijk de dag na de uitslag een voorlopige cijferlijst uitgereikt.
4. De leerlingen geven op een formulier aan of, en zo ja voor welk vak, zij gebruik willen maken van de herkansingsmogelijkheid. Dit formulier dient tijdig en ondertekend door de leerling te worden ingeleverd bij de examensecretaris.
5. De voorlopig gezakte leerlingen worden telefonisch door de schoolleiding of de door hen aangewezen persoon geïnformeerd en uitgenodigd voor een gesprek op school.

Artikel 93 Inzage beoordeling en normering van gemaakt examenwerk

1. Bij de examensecretaris kan schriftelijk het verzoek worden ingediend om gemaakt centraal schriftelijk examenwerk in te zien. Voor het inzien van het examenwerk wordt een afspraak gemaakt waarbij minstens één medewerker van school aanwezig zal zijn. De leerling mag zich hierbij laten vergezellen door zijn wettelijk vertegenwoordiger. De leerling krijgt desgewenst inzage in de vragen, het correctievoorschrift/antwoordmodel, zijn eigen werk en de scores die per vraag zijn toegekend. De inzage is eenmalig en vindt plaats na de vaststelling van de uitslag. De leerling mag tijdens de inzage aantekeningen maken.
2. Bij de examensecretaris kan schriftelijk het verzoek worden ingediend om gemaakt flexibel digitaal examenwerk in te zien. Voor het inzien van het examenwerk wordt een afspraak gemaakt waarbij minstens één medewerker van school aanwezig zal zijn. De leerling mag zich hierbij laten vergezellen door zijn wettelijk vertegenwoordiger. Bij de digitale flexs examens zijn de opgaven na de afname niet openbaar en moet inzage plaatsvinden in een besloten zitting. De leerling krijgt desgewenst inzage in de vragen, het correctievoorschrift/antwoordmodel, zijn eigen werk en de scores die per vraag zijn toegekend.
3. De medewerker(s) van de school is gehouden aan de richtlijnen omtrent de geheimhouding.

4. De leerling zelf mag tijdens de inzage geen aantekeningen maken. De medewerker van school mag het nummer van een vraag en het antwoord van de leerling op die vraag noteren.

Artikel 94 Geschil na inzage

1. Als de eindexamenleerling aannemelijk kan maken dat er een aanwijsbare fout bij de correctie van het centraal schriftelijk examen en het flexibel digitaal examen is gemaakt, wordt er op de volgende manier gehandeld:
   - De eindexamenleerling zet zijn/haar argumenten over de vernomen fout(en) op papier. Dit papier wordt aangeboden aan de rector en examensecretaris van de school.
   - Op verzoek van de rector of examensecretaris kijkt de eerste corrector/examinator op basis van de argumenten van de leerling naar het examenwerk en bepaalt of er een aanpassing van de score aan de orde is.
   - De eerste corrector neemt bij het Centraal Examen contact op met de tweede corrector (gecommitteerde), geeft aan welke argumenten de leerling heeft en waarom de eerste corrector wel of geen reden vindt voor de aanpassing van de score. Op basis van een zorgvuldige voorbereiding voeren de correctoren hierover een gemotiveerd overleg. De uitkomst van dit overleg wordt schriftelijk vastgelegd en wordt gedeeld met de rector.

   a. Bij overeenstemming over aanpassing van de score.
   Als beide correctoren overeenstemming hebben bereikt, kan de score worden aangepast. Het is verstandig om deze overeenstemming schriftelijk (email) vast te leggen en toe te zenden aan de rector. Uit deze vastlegging moet blijken dat beide correctoren instemmen met het openbreken van de score van het examenwerk van de betreffende leerling. Het is aan beide correctoren om vanuit het vier-ogenprincipe een juiste beslissing te nemen. Zij kennen in gezamenlijkheid de score toe en behoeven geen toestemming van de inspectie.

   b. Bij overeenstemming over het niet aanpassen van de score.
   Als de correctoren in overleg van mening zijn dat de score niet aangepast dient te worden en dat schriftelijk hebben toegezonden aan de rector, laat de rector dit aan de leerling weten. Het is aan de professionaliteit van beide correctoren om hierin een juiste beslissing te nemen. Zij kennen in gezamenlijkheid een score toe voor het gemaakte examenwerk van een leerling.

   c. Bij geen overeenstemming over aanpassing van score bij Centraal Examen.
      i. Als de eerste corrector zich neerlegt bij het standpunt van de tweede corrector, is er overeenstemming tussen beide correctoren en wordt de uitkomst (inclusief onderbouwing waarom de score niet wordt aangepast) van het overleg tussen de beide correctoren door de eerste corrector schriftelijk vastgelegd en toegezonden aan de rector met afschrift aan de tweede corrector. Dit kan desgewenst in een e-mail. De leerling wordt op de hoogte gesteld door de directeur.
      ii. Als beide correctoren van mening blijven verschillen over het al dan niet aanpassen van de score, is er dus geen overeenstemming om de score al dan niet te veranderen. Deze uitkomst van het overleg tussen de beide correctoren wordt door de eerste corrector schriftelijk vastgelegd (inclusief onderbouwing waarom de score niet wordt aangepast) en toegezonden aan de rector met afschrift aan de tweede corrector. Dit kan desgewenst in een e-mail.
      Om uit de ontstane impasse te komen kunnen de rectoren van beide betrokken scholen, in overleg met elkaar, twee nieuwe correctoren aanstellen die het examenwerk van de betreffende leerling opnieuw moeten beoordelen. Deze twee nieuwe correctoren stellen in onderling overleg de score op. Dit kan ook een lagere of hogere score zijn dan het eerder behaalde resultaat; het hele examenwerk van de betreffende leerling moet integraal worden nagekeken en dit kan leiden tot een andere totaalscore.
      Het advies is om in een dergelijke situatie twee docenten te kiezen die niet direct betrokken zijn, maar bijvoorbeeld verbonden zijn aan een andere school onder hetzelfde bestuur. Het spreekt voor zich dat deze docenten bevoegd moeten zijn voor het examenvak.
      Als beide (nieuwe) correctoren in overleg met elkaar de score hebben vastgesteld, legt de eerste corrector dit schriftelijk vast en zendt dit toe aan de rector of directeur met afschrift aan de tweede corrector.
      Als deze laatste interventie niet leidt tot overeenstemming tussen beide correctoren, blijft het vier-ogenprincipe leidend, wat betekent dat als er geen overeenstemming is tussen de eerste en tweede corrector de score niet kan worden opengebroken

2. Als de rector (in samenwerking met de examensecretaris) op grond van bovenstaande procedure eventueel het cijfer en eventueel de uitslag aanpast, worden DUO/Examendiensten en de inspectie van het onderwijs op de hoogte gesteld van een eventueel nieuw vastgesteld cijfer.

Artikel 95 Herkansing Centraal Examen

1. De examenleerling kan voor één vak van het eindexamen waarin hij Centraal Examen heeft afgelegd, in het tweede of het derde tijdvak, opnieuw deelnemen aan het Centraal Examen of aan het cspe.
2. Bij het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg en kaderberoepsgerichte leerweg kan de examenleerling ook opnieuw deelnemen aan het cspe dat door de rector aansluitend aan het eerste tijdvak of in het tweede tijdvak wordt afgenomen.
3. De herkansing van het cspe bestaat uit het opnieuw afleggen van deze toets of van een of meer onderdelen daarvan.
4. De examenleerling heeft het recht op herkansing indien de eindcijfers zijn bekendgemaakt.
5. De examenleerling deelt de rector voor een door deze laatste te bepalen dag en tijdstip schriftelijk mee dat hij gebruik maakt van het recht van herkansing.
6. Dit artikel is ook van toepassing als in plaats van een volledig eindexamen, eindexamen in een of meer vakken wordt afgelegd. De examenleerling die in een examenjaar zowel een volledig eindexamen als eindexamen in een of meer vakken aflegt, oefent het recht ten hoogste eenmaal uit.

Artikel 96 Cijfer en uitslag na herkansing

1. Het hoogste cijfer voor een vak, behaald bij het Centraal Examen of de herkansing, is het definitieve cijfer van het Centraal Examen in dat vak.
2. Na afloop van de herkansing in het laatste leerjaar stelt de rector de uitslag definitief vast en maakt deze schriftelijk aan de examenleerling bekend.
3. Na afloop van een herkansing in het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar maakt de rector het definitief cijfer schriftelijk aan de examenleerling bekend.

Artikel 97 Diploma's, getuigschriften, certificaten en cijferlijsten

1. De rector reikt op grond van de definitieve uitslag van het eindexamen aan elke examenleerling een cijferlijst uit.
2. De rector reikt uit:
    a. een diploma vwo, havo of vmbo aan de examenleerling die met goed gevolg het eindexamen heeft afgelegd van de desbetreffende schoolsoort;
    b. een diploma basisberoepsgerichte leerweg/leer-werktraject aan de examenleerling die met goed gevolg een leer-werktraject heeft afgesloten;
    c. een getuigschrift vmbo aan de examenleerling die met goed gevolg een gedeelte van het eindexamen in de basisberoepsgerichte leerweg heeft afgesloten; of
    d. een certificaat aan de examenleerling die is afgewezen voor het eindexamen vmbo, met goed gevolg een of meer vakken van dat eindexamen heeft afgesloten en de school verlaat.
3. De rector reikt een schooldiploma praktijkonderwijs uit aan de leerling die een school voor praktijkonderwijs verlaat en naar het oordeel van de rector in aanmerking komt voor het schooldiploma. De rector baseert zijn oordeel op een reglement dat door de rector wordt vastgesteld. Een portfolio waarin de behaalde resultaten zijn opgenomen, maakt deel uit van het schooldiploma.
4. De rector en de examensecretaris tekenen de cijferlijsten, diploma's, getuigschriften en certificaten, bedoeld in het eerste tot en met derde lid.

Artikel 98 Cijferlijst eindexamen

1. Op de cijferlijst van het eindexamen worden vermeld:
    a. de cijfers voor het schoolexamen en de cijfers voor het Centraal Examen;

b. voor vwo en havo het vak of de vakken en het onderwerp of de titel van het profielwerkstuk;
c. voor vmbo theoretische leerweg en gemengde leerweg het thema en de beoordeling van het profielwerkstuk;
d. de beoordeling van het vak lichamelijke opvoeding in vwo en havo;
e. de beoordeling van de vakken lichamelijke opvoeding en kunstvakken inclusief culturele en kunstzinnige vorming uit het gemeenschappelijk deel van een leerweg in mavo en vbo;
f. de beoordeling van de maatschappelijke stage, indien deze onderdeel is van het eindexamen en is beoordeeld met 'voldoende 'of 'goed;
g. de eindcijfers voor de examenvakken, met inbegrip van het eindcijfer, bedoeld in artikel 3.34 lid 2 of artikel 3.35 lid 3 UB WVO 2020.
h. de uitslag van het eindexamen.

2. Indien een examenleerling in meer vakken examen heeft afgelegd dan in de vakken die ten minste samen een eindexamen vormen, worden de vakken die niet bij de bepaling van de uitslag zijn betrokken, op de cijferlijst vermeld, tenzij de examenleerling daartegen bedenkingen heeft geuit.
3. De rector en de examensecretaris ondertekenen de cijferlijst.
4. Indien de examenleerling in een bepaald jaar is geslaagd voor het eindexamen, draagt de rector er op verzoek van de examenleerling zorg voor dat de behaalde cijfers voor de vakken waarin in datzelfde jaar eindexamen in een of meer vakken of deelstaatsexamen is afgelegd, worden vermeld op de cijferlijst.

Artikel 99 Vermelding van vakken met vrijstelling op cijferlijst vwo en havo

Bij het eindexamen vwo en het eindexamens havo geldt voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vrijstelling is verleend het volgende:

a. het vak maatschappijleer waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, wordt niet vermeld op de cijferlijst;
b. vakken waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen havo of eindexamen vmbo waarvan deze vwo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
c. vakken waarvoor de examenleerling bij het eindexamen havo is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo waarvan deze havo-vakken deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer; en
d. andere vakken waarvoor de examenleerling vrijstelling is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.

Artikel 100 Vermelding van vakken met vrijstelling op cijferlijst vmbo

Bij het eindexamen vmbo geldt voor de vermelding op de cijferlijst van vakken waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vrijstelling is verleend het volgende:

a. vakken waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vmbo theoretische leerweg is vrijgesteld op grond van een eerder afgelegd eindexamen vmbo kaderberoepsgerichte leerweg of de basisberoepsgerichte leerweg waarvan deze vakken van de theoretische leerweg deel uitmaakten, worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het eerder behaalde cijfer;
b. de extra vakken die op grond van artikel 3.4, vierde lid, UB WVO 2020 bij het eindexamen vmbo theoretische leerweg zijn gekozen worden vermeld op de cijferlijst, met vermelding van het daarvoor behaalde cijfer;
c. andere vakken waarvoor de examenleerling vrijstelling is verleend, worden vermeld op de cijferlijst, zonder vermelding van een cijfer.
d. het vak maatschappijleer waarvoor de examenleerling bij het eindexamen vwo is vrijgesteld op grond van het bezit van een diploma havo, wordt niet vermeld op de cijferlijst.

Artikel 101 Atheneumdiploma in plaats van gymnasiumdiploma

De rector van een scholengemeenschap of school voor vwo die gymnasium verzorgt, kan in plaats van een diploma gymnasium een diploma atheneum uitreiken aan een examenleerling indien:

a. de scholengemeenschap of school voor vwo atheneum onderwijs verzorgt;
b. de scholengemeenschap of school voor vwo kenbaar heeft gemaakt dat het behalen van een diploma atheneum en het volgen van atheneumonderwijs mogelijk is; en
c. de examenleerling staat ingeschreven voor atheneum onderwijs.

Artikel 102 Diploma vmbo theoretische leerweg bij inschrijving gemengde leerweg

De rector van een scholengemeenschap die in elk geval een school voor mavo omvat, reikt op verzoek van de examenleerling die met goed gevolg het examen vmbo gemengde leerweg aan die school heeft afgelegd en bovendien examen heeft afgelegd in een extra algemeen vak en met het meetellen van dat vak voldoet aan artikel 3.35 UB WVO 2020 voor zover het gaat om de uitslag van het eindexamen vmbo theoretische leerweg, het diploma vmbo theoretische leerweg uit.

Artikel 103 Vermelding profiel en leerweg op diploma

1. Het diploma voor het eindexamen vermeldt het profiel of de profielen die bij de uitslag van het eindexamen zijn betrokken.
2. Het diploma vmbo vermeldt in elk geval de leerweg die bij de uitslag is betrokken.
3. De rector en de examensecretaris ondertekenen het diploma.

Artikel 104 Judicium Cum Laude vwo en havo

1. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het judicium cum laude indien de eindexamenuitslag voldoet aan de voorschriften:
   a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor:
      i. De vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer, bedoeld in artikel 3.34 tweede lid UB WVO 2020, en de vakken van het profieldeel; en
      ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld; en
   b. Ten minste het eindcijfer 7 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 UB WVO 2020.
2. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het judicium cum laude indien de eindexamenuitslag voldoet aan de volgende voorschriften:
   a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor:
      i. De vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer, bedoeld in artikel 3.34, tweede lid UB WVO 2020, en de vakken van het profieldeel; en
      ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld; en
   b. Ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.34 UB WVO 2020.

Artikel 105 Judicium Cum Laude vmbo

1. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen vmbo theoretische leerweg met toekenning van het judicium cum laude indien de eindexamenuitslag voldoet aan de volgende voorschriften:
   a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor:
      i. De vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de vakken van het profieldeel; en
      ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
   b. Ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.35 UB WVO 2020.
2. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen vmbo basisberoepsgerichte leerweg of kaderberoepsgerichte leerweg met toekenning van het judicium cum laude indien het examen voldoet aan de volgende voorschriften:
   a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van:
      i. De eindcijfers voor het profielvak en de twee algemene vakken van het profieldeel; en
      ii. Het eindcijfer, bedoeld in artikel 3.35, derde lid UB WVO 2020, en
   b. Ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor alle vakken die meetellen voor de uitslagbepaling op grond van artikel 3.35 UB WVO 2020.

3. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen vmbo gemengde leerweg met toekenning van het judicium cum laude indien de eindexamenuitslag voldoet aan de volgende voorschriften:
   a. Ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0 berekend op basis van de eindcijfers voor:
      i. De vakken Nederlandse taal, Engelse taal en maatschappijleer, en de vakken van het profieldeel; en
      ii. Het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
   b. Ten minste het eindcijfer 6 of ten minste de kwalificatie «voldoende» voor het profielwerkstuk en alle vakken die meetellen bij de uitslagbepaling op grond van artikel 3.35 UB WVO 2020.

Artikel 106 Voorlopige cijferlijst

1. De rector verstrekt een voorlopige cijferlijst aan de examenleerling:
   a. Die:
      i. In het voorlaatste of direct daaraan voorafgaande leerjaar een Centraal Examen of een afsluitend schoolexamen in een of meer vakken heeft afgelegd, voor zover die cijfers niet op grond van artikel 3.36, tweede lid UB WVO 2020, zijn vervallen of
      ii. Het gespreid Centraal Examen, bedoeld in artikel 3.56 UB WVO 2020 aflegt; en
   b. Die vervolgens de school verlaat zonder het eindexamen te voltooien.
2. Op de voorlopige cijferlijst worden vermeld:
   a. Het vak of de vakken waarin de examenleerling Centraal Examen of een afsluitend schoolexamen heeft afgelegd;
   b. Het cijfer van het schoolexamen;
   c. Het cijfer van het Centraal Examen;
   d. Het eindcijfer voor het vak;
   e. De aantekening of gebruik is gemaakt van het recht van herkansing, bedoeld in artikel 3.38 UB WVO 2020.
3. Bij ministeriële regeling wordt het model voor de voorlopige cijferlijst vastgesteld.
4. De examenleerling kan geen rechten meer ontlenen aan de voorlopige cijferlijst met ingang van het moment waarop aan de examenleerling een cijferlijst als bedoeld in artikel 2.58, eerste lid UB WVO 2020, is uitgereikt die in ieder geval de eindcijfers van de voorlopige cijferlijst omvat.

Artikel 107 Certificaat voor vakken eindexamen vmbo bij afwijzing eindexamen

Op het certificaat voor de voor het eindexamen vmbo afgewezen examenleerling die de school verlaat, worden vermeld:
1. Het vak of de vakken waarvoor de examenleerling een eindcijfer 6 of hoger heeft behaald; en
2. Het thema van het profielwerkstuk, indien beoordeeld met ‘goed’ of ‘voldoende’.

Artikel 108 Duplicaten

Van een afgegeven diploma, certificaat, bewijs van ontheffing of cijferlijst wordt geen duplicaat verstrekt.

Artikel 109 Bewaren werk centraal eindexamen

1. De rector bewaart het gemaakte werk van het Centraal Examen van de examenleerling gedurende ten minste zes maanden na de vaststelling van de uitslag, ter inzage voor belanghebbenden. Het vernietigen van het werk gebeurt conform de Archivering; Selectielijst vereniging Ons Middelbaar Onderwijs.
2. De rector draagt er zorg voor dat een volledig stel van de bij de centrale examens gebruikte opgaven gedurende tenminste 6 maanden na de vaststelling van de uitslag bewaard blijft in het archief van de school.
3. Ten aanzien van de bewaartermijnen en vernietigingstermijnen geldt binnen de vereniging de Archivering; Selectielijst vereniging Ons Middelbaar Onderwijs. Bij tegenstrijdigheid tussen dit reglement en de Selectielijst, prevaleert de selectielijst.
4. Ten aanzien van CSPE’s geldt de volgende procedure voor het bewaren van gemaakte producten: maak één of meerdere foto’s van alle gemaakte product(en), ook als deze beperkt houdbaar zijn (met daarop duidelijk zichtbaar de naam van de leerling/examennummer van de

leerling) en bewaar deze eveneens minstens zes maanden in het archief. Door leerlingen gemaakte werkstukken kunnen vanaf het einde van de CSPE-afnameperiode meegegeven worden. Aan gemaakte producten, die beperkt 'houdbaar' zijn (bloemwerk, gerecht, aangelegde tuin, aangelegde installatie) kan een nuttige (her)bestemming gegeven worden. Voorwaarde is dat deze producten als zodanig niet (direct) herkenbaar zijn als examenwerk van leerlingen.

Hoofdstuk 5 Overige bepalingen

Artikel 110 Slotbepaling

1. Het examenreglement is met grote zorgvuldigheid opgesteld, mochten er onverhoopt tegenstrijdigheden zitten tussen de wet en dit examenreglement, dan prevaleert de wet.
2. In die gevallen waarin in dit examenreglement onverhoopt niet wordt voorzien beslist de rector.
3. Indien er naar oordeel van de rector sprake is van bijzondere omstandigheden, kan de rector bepalen gemotiveerd af te wijken van het examenreglement.

Artikel 111 Hardheidsclausule

Onze Minister kan regels die bij of krachtens deze wet zijn gesteld over eindexamens, buiten toepassing laten of daarvan afwijken voor zover toepassing van die regels gelet op het belang dat deze regels beogen te beschermen, zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

Aldus vastgesteld door de rector op 30 september 2026 na instemming te hebben verkregen van de MR op 29 september 2026.

bijlage 1: hulpmiddelen vmbo 2027

Toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens vmbo 2027 als bedoeld in artikel 1[13]

Wat is anders in 2027

Er zijn geen wijzigingen ten opzichte van de toegestane hulpmiddelen vmbo 2026.

Toegestane hulpmiddelen vmbo 2027

vak	leerweg	hulpmiddel
alle vakken	alle leerwegen	Basispakket, bestaande uit: schrijfmateriaal incl. millimeterpapier tekenpotlood blauw en rood kleurpotlood liniaal met millimeterverdeling passer nietmachine (zie 3.6) geometrische driehoek vlakgum rekenmachine (zie 3.2) computer als schrijfgerei (zie 3.4)
alle centrale examens	alle leerwegen	Eendelig algemeen verklarend papieren woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) *of* Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands (zie 3.1.1)
Fries, moderne vreemde talen	alle leerwegen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek leerling) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.2)
alle vakken, behalve de talen	alle leerwegen	Spraaksynthese (zie 3.5)
wiskunde	alle leerwegen	Naast of in plaats van de geometrische driehoek: een windroos roosterpapier in cm^2
nask 1, nask 2	alle leerwegen	Door het CvTE goedgekeurd informatiemateriaal (zie 3.3)
cspe beroepsgericht	bb, kb en gl	De informatie over de benodigde materialen, grondstoffen, gereedschappen en/of hulpmiddelen bij de praktische opdrachten van het cspe wordt elk jaar o.a. in de instructie voor de examinator meegedeeld.

[13] Bijlage 1 Regeling toegestane hulpmiddelen vo 2027

bijlage 2: hulpmiddelen havo en vwo 2027

Toegestane hulpmiddelen voor de centrale examens havo en vwo 2027 als bedoeld in artikel 2[14]

Wat is anders in 2027

De lijst met toegestane grafische rekenmachines en de toegestane edities informatieboeken natuurwetenschappelijke vakken is geactualiseerd.

Toegestane hulpmiddelen havo en vwo 2027

vak	hulpmiddel
alle vakken	Basispakket, bestaande uit: - schrijfmateriaal inclusief millimeterpapier - tekenpotlood - blauw en rood kleurpotlood - liniaal met millimeterverdeling - passer - nietmachine (zie 3.5) - geometrische driehoek - vlakgum - rekenmachine (zie 3.2) - computer als schrijfgerei (zie 3.4)
alle centrale examens	Eendelig algemeen verklarend woordenboek Nederlands (zie 3.1.1) *of* Woordenboek Nederlands-thuistaal en/of thuistaal-Nederlands (zie 3.1.1)
Fries, moderne vreemde talen	Woordenboek naar en van de doeltaal; Bij Engels: (op verzoek leerling) daarnaast ook woordenboek Engels-Engels (zie 3.1.2)
alle vakken, behalve de talen	Spraaksynthese (zie 3.5)
Latijn, Grieks	Latijns resp. Grieks woordenboek (zie 3.1.3)
wiskunde A, B, C	- grafische rekenmachine (zie 3.2.3) - roosterpapier in cm^2
biologie, natuurkunde, scheikunde	- goedgekeurd informatieboek: Binas 7^e editie Sciencedata (zie 3.3)

[14] Bijlage 2 Regeling toegestane hulpmiddelen vo 2027